

גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרַתְךָ

נִפְלְאוֹת

שיעורי תורה והתוועדויות חסידיות
מהרב יצחק גינזבורג שליט"א

גיליון חג
מזרח

3 שנים לגיליון

מדוע התורה נתנה בשבת? כדי שנקבל ונקיים אותה באופן שבתי,
מתוך חויה של מנוחה, תחושה טובה ונעימה.
ה' לא רוצה בשום אופן חויה של מתח בלימוד תורתו ובקיום מצוותיו
— הוא רוצה שהכל יהיה שבתי, כל התורה היא שבת

[מתוך השיעור 'קבלת התורה במנוחה']

במדבר-שבועות תשפ"א

במדבר־שבועות ה'תשפ"א

37 מנין של חיבה
זהב שלמה
מפקד בניי כגילוי של חיבה, המתקה
והשראה, פקידה ויחוד

40 חרות ותורה
פרקי אבות - פרק ו, משנה ב
הקשר בין חרות ותורה והתבוננות
על החרות בכלל בשלשת הרגלים

42 הסיפור החסידי
מורנו הבעל שם טוב
הבעש"ט פושט ולובש צורה

44 מענות ותשובות
תשובות הרב לשואלים
רפואה לעיניים ועבודת חג השבועות

**45 פִּאֲזוֹר לְעֵלְיָם
טִיּוֹל בְּפָרְדֵּם**
רְזִי יִלְמַד אוֹתָנוּ עַל מָה שְׂרוּאִים וְלֹא
רוֹאִים בְּסִפְר תּוֹרָה וְעַל אֲרֻבַּעַת חֻלְקֵי
הַתּוֹרָה שְׁלֵנוּ פֶּשֶׁט-רָמֶז-דְּרָשׁ-סוּד

04 גילוי דעת
מכתב הרב על ענייני השעה

05 חבלי משיח
שיעור לבנות התיכון
התבוננות אקטואלית בשורש ח.ב.ל

10 קבלת התורה במנוחה
שיעור הכנה לשבועות
על הקשר בין שבת לשבועות ומשמעות
ימי הספירה שבין פסח למתן תורה

21 קנין תורה בשמחה ובפנימיות
התוועדות הכנה למתן תורה (ח"א)
התבוננות במידות הנדרשות
לצורך קבלת התורה

28 משה אוהב ישראל היה
התוועדות הכנה למתן תורה (ח"ב)
סוד ההתכללות במתן תורה

34 הניגון החסידי
ניגון מספר 484
ניגון חי"ג שבט תשפ"א

35 "והיו לי הלויים"
נועם אלימלך
דבקות-גילוי אלקות-ידיעת ה'
בסוד הכנעה-הבדלה-המתקה

העלון מופק ע"י עמותת אוהבים להיות יהודים
לקבלת השיעורים במייל ולהצטרפות לצוות המפיצים: itiel@pnimi.org.il
עריכה: אביב מויאל | עיצוב: דעה צלף | מועדון: הרב יוסף פלאי, בעז יעקבי ואיתיאל גלעד
בשיתוף עמותת ואביטה

הקדמת המערכת

שבת שלום לכל קוראי נפלאות היקרים. לפניכם **גליון במדבר־שבועות מורחב** – מלא בכל טוב כתמיד – **שפותח את השנה הרביעית לגליון הנפלא שלנו**. בגליון הקודם **נפלה טעות** בהקדשה בשער ובהקדמת המערכת בשמו של המנוח **הרה"ח אריאל צדיק ע"ה**, בן החבורה מהרוגי מירון (כאשר נתחלף לנו הרב **החסידי בשם הצדיק**). עם המשפחה והחברים הסליחה ויהיו **הדברים שבגליון לעלוי נשמתו הטהורה. השבוע בגליון:**

עיסוק באקטואליה ובעיקר ריבוי שיעורים מלאי עבודה והכנה לחג מתן תורתנו (בשמחה ובפנימיות). בשיעור הראשון – **חבלי משיח**, שיעור לבנות התיכון משבת בהר־בחקתי – מתבונן הרב באופן אקטואלי **בשרש ח.ב.ל** בלשון הקדש. משם נעבור ל**שיעור טרי מהשבוע** בו התבאר **הקשר בין חוית המנוחה בשבת למתן תורה** [שנתנה בשבת] וממנו נלמד על **האופן בו ה' רוצה שנקבל ונקיים את התורה** – מתוך מנוחה פנימית. זו **הכנה מתוקה לשבועות** שממש אסור לפספס (וכדאי לקרוא כבר בשבת עצמה). השיעורים השלישי והרביעי הם שני חלקי **התוועדות הכנה למתן תורה מאשתקד**. בחלק הראשון העמיק הרב בהתבוננות בנוסח האיחול החסידי המקובל **"לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות"** ובדרך **לקנין תורה פנימי**. ובחלקה השני של התוועדות עוסק הרב **בשלוש הדמויות אליהן יש להתקשר בחג השבועות – משה רבינו, דוד המלך והבעל שם טוב** – ובעבודת ההתכללות כיסוד גדול בתורה.

כתמיד תמצאו בגליון גם את שאר המדורים האהובים, עם **פרקי אבות מורחב** [שממש כדאי ללמוד השבוע] ועם **סיפור חסידי על מורנו הבעל שם טוב**, בעל ההילולא של חג השבועות.

שבת שלום וקבלת התורה בשמחה ובפנימיות,

המערכת

בס"ד ראש חדש סיון תשפ"א

לאחינו כל בית ישראל

"ביום הזה [ראש חדש סיון] באו מדבר סיני" – כל ישראל "כאיש אחד בלב אחד".
 "עת צרה היא ליעקב וממנה יושע". בימים אלה, על כולנו לעשות תשובה, לחזור
 לאמונה בה' אלוקי ישראל, ולקבל מחדש תורה ומצוות, כמו במעמד הר סיני.

מתן תורה לישראל בהר סיני הוא היסוד לתיקון העולם כולו: תיקון כל האומות בקיום
 שבע מצוות בני נח מתוך אמונה בה' ובתורת משה, ותיקון בני ישראל, עם סגולה, בקיום
 תרי"ג מצוות התורה. לכן יש להפיץ את לימוד התורה גם לאומות העולם, ולדאוג
 במיוחד לקירוב גרי-הצדק הרוצים לדבוק בעם ישראל, "עמך עמי ואלקיך אלקי".

במיוחד נדרשת היום תשובה ציבורית: לחתור להנהגת חיי העם בארצנו לפי תורתנו
 הקדושה, תורת חיים. "אחר ישבו בני ישראל ובקשו את ה' אלקיהם ואת דויד מלכם".

הפעולות הראשונות של מנהיגות אמת בעת הזאת הן:

- להכריז בבהירות שארץ ישראל שייכת רק לעם ישראל, כהבטחת בורא העולם ומנהיגו, ולהבטיח בפועל שיהודים ישלטו וישבו בכל מקום בארץ.
  - יד קשה כלפי אויבי ישראל בכל מקום שהם, מחוץ לגבולות ובתוכם, כולל פעולות תגמול והרתעה תקיפות, כהריסת בתי מחבלים וגירוש מן הארץ.
  - תיקון המשפט: יסוד מערכת המשפט לפי המשפט העברי, "ציון במשפט תפדה".
 ודאי שאין מקום לממשלה הנשענת על נכרים, כל שכן שאין להישען על משענת קנה רצון של התומכים באויבי ישראל.
- גם במישור הפרטי, על כולנו להוסיף בעת הזאת באהבת ישראל ובחזוק הערכות ההדדית: להדר במתן פרנסה לאחינו ולא לאויבנו ח"ו, לסייע לבודדים ולנזקקים, ולהתגייס להגנה על יהודים.

"כבר הבטיחה תורה שסוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותם, ומיד הם נגאלים".

יהי רצון שנזכה כולנו לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

הרב יצחק גינזבורג

שיעור

שיעור לבנות התיכון

חבלי משיח

קיצור מהלך השיעור

בליל שבת בהרב־בחקתי, "יסוד שביסוד", מסר הרב שיעור לבנות תיכון יעלת חן ואולפנת לבונה – שיעור נוסף בסדרת שיעורי **"אמונה ובטחון"**. פתיחת השיעור עסקה במציאות הקשה שחווינו בשבוע שקדם וקשרה אותה ל**"חבלי משיח"**. מתוך כך נתבאר השרש **חבל** בלשון הקדש, בלשון התורה ובלשון חז"ל, תוך חיזוקים עבורנו בתקופה זו. בסיום 'גלשו' הדברים להתבוננות המבוססת על חילופי האותיות הגרוניות, הן בשרש **חבל** והן ביחס לסוד ה**עמר**, תוך רמיזה ל**אסון מירון**. השיעור עצמו יתפרסם בהמשך בע"ה וכאן מובאת רק הפתיחה הקצרה והאקטואלית.

שמיח בא יש חבלים של לידת המשיח. ככל שמתקרבים לגאולה – החבלים גוברים. אבל חבלים הם גם מלשון חבל של התקשרות – כנראה שחבלי משיח הם זמן חיזוק ההתקשרות למשיח בחבלי עבותות אהבה, אהבה למשיח ולגאולה שצריך להתגלות.

ששה עינים בשרש חבל

שרש **חבל** הוא שרש מאד עשיר בלשון הקדש. אמרנו שיש משמעות של חבל התקשרות, אבל הרד"ק מונה בספר השרשים ששה עינים – שש משמעויות שונות – בשרש **חבל** (כולן בלשון המקרא, בלי למנות עוד כמה משמעויות

חבלי משיח – לקראת הלידה

היה שבוע קשה לעם ישראל^א. אנחנו לומדים כבר כמה שנים את מאמר "אמונה ובטחון" – זה הזמן להתחזק באמונה ובטחון. לקשיים שיש כעת חז"ל קוראים "חבלי משיח"^ב – "חבלי משיח" הם כמו "חבלי לידה", משהו שנשים מבינות בו במיוחד. לפני הלידה יש חבלי לידה, צירים וכאבים עד שזוכים ללדת, וכך לפני

נרשם (מהזכרון) ע"י איתאל גלעדי. לא מוגה. שיעור לבנות יעלת חן ואולפנת לבונה. ש"ק בה"ב, כ"ו אייר תשפ"א – כפ"ח. א – השבוע הובאו למנוחות רוב הרוגי מירון וכן נרצח הק' יהודה גואטה הי"ד (ונפצעו עוד שני בחורים באותו פיגוע). ב – שבת קיח, א; פסחים קיח, א; סנהדרין צח, ב.

שיש בלשון חז"ל).

מהשרש **חבל** יש תחבולות – "כי בתחבולות תעשה לך מלחמה"^ג. הרבי אמר^ד שצריך לטכס עצה – לחבל תחבולות – כיצד להביא את המשיח. התחבולות שייכות ל"כליות יועצות"^ה, לעצה של הנצח וההוד, ובפרט לעצה של הנצח – אליו שייך הבטחון הפעיל, כפי שאנחנו לומדים כאן במאמר "אמונה ובטחון".

יש גם את המושג "חבל נביאים" – חבורה של נביאים. בלשון חז"ל המלה היא חבילה – "אין עושין מצוות חבילות חבילות"^ו. בנבואת זכריה מופיעים "מקל נעם" ו"מקל חבלים"^ז – ה"רד"ק מסביר^ח שהכוונה לכהונה ולמלכות. הכהונה היא "מקל נעם" ואילו המלכות היא "מקל חבלים" ("חבלים" בגימטריא **מלך**). מדברים על חידוש המלכות – צריך לדעת שהמלכות היא "מקל חבלים". המלך נקרא "מקל חבלים" כי הוא מקהיל הקהילות, מחבר את העם ועושה מהם חבל – התפקיד של המלך הוא לאחד וללכד את העם.

יש בחבל גם משמעות של חבלה, יש בחבלי משיח גם מחבלים – "מחבלים כרמים"^ט – כמו שגם ראינו השבוע, ה"י. כתוב שחבלה היא לשון השחתה. צריך לחסל את המחבלים – גם השרשים **חסל-חבל** קרובים וקשורים. גם חיסול המחבלים הוא תפקיד של המלך, ה"מקל חבלים", שתפקידו להלחם את מלחמות ישראל

ולבער רוצחים^י.

חבל בלשון הקדש הוא גם נחלה – "חבלים נפלו לי בנעימים"^{יא}, "יעקב חבל נחלתו"^{יב}. יש הרבה פסוקים שבהם חבל הולך עם המושג נחלה – כי מודדים את הנחלה בחבל^{יג}. כמובן, על מלך ישראל המתוקן לדאוג לחבל נחלתו של ה' – עם ישראל – ולשמור על כל חבלי הארץ. בתורה השרש **חבל** משמש גם במשמעות של משכון – "לא יחבל רחים ורכב כי נפש הוא חבל"^{יד}, "לא תחבל בגד אלמנה"^{טו}.

במושג של חבל כפשוטו, חבל של התקשרות, נכללת גם המשמעות של חבל בהקשר של אניה. מי שעובדים בספינה נקראים חובלים ומנהיג הספינה נקרא רב-חובל^{טז} (ה"רב חובל" של עם ישראל הוא **אברהם** אבינו, חושבנא דדין כחושבנא דדין. "אברהם הוליד את יצחק"^{יז} – ראשי התבות של "רב חובל"). יש מי שמסביר כי הם נקראים כך כי מנהיגים את הספינה בחבלים בהם קשורים מפרסי הספינה לתורן ויש מי שאומר שהספינה עצמה נקראת חבל (מאותן סבות)^{יח}. ספינה שייכת למדרגה גבוהה, "ארבעה לא ידעתים. דרך הנשר בשמים דרך נחש עלי צור דרך אניה בלב ים ודרך גבר בעלמה"^{יט} – אלה ארבעה המדרגות של רד"א^כ ("לא ידעתים"), כחב"ד דעתיק, כאשר "דרך אניה בלב ים" היא בינה דעתיק שבלשון החסידות נקראת "תענוג פשוט הבא במורגש"^{כא}.

יב ראה רמב"ם הלכות מלכים פ"א ה"א.

יג תהלים טז, ו.

יד דברים לב, ט.

טו רבי יוסף בכור שור (ועוד) על דברים שם.

טז דברים כד, ו.

יז שם כד, יז.

יח יונה א, ו.

יט בראשית כה, יט.

כ ראה את מגוון הפירושים והפרטים בזה בספר השרשים שם.

כא משלי ל, יט.

כב תשובת השנה מאמר "ארבעה לא ידעתים".

כג בפלה"ר ברביו מקומות בשם אדמו"ר האמצעי: ראה תו"ח נח מז, ג; וישלח קפד, ג; מקץ ריז, סע"א ואילך; יוחי רמא, ב.

ג משלי כד, ו.

ד שיחת כ"ח ניסן תנש"א.

ה ברכות סא, א. וראה תקו"ז תקון מח (פה, א); תניא, אגה"ק טו.

ו שמואל"א י, ה.

ז ברכות מט, א. ובכ"מ.

ח עפ"י זכריה יא, ז.

ט בספר השרשים (אך בפירושו על הפסוק הלך בדרך אחרת, עיי"ש ובשאר המפרשים שנקטו ש"חבלים" לשון חבלה – וראה עוד לקמן בפנים).

י רמב"ם, סה"מ מ"ע קעג: "שצונו למנות עלינו מלך מישראל יקבץ כל אומתנו וינהיגנו".

יא שה"ש ב, טו.

”שחקים שוחקים מן לצדיקים כו”^ל), ו”בגד אלמנה”, שכנגד המלכות, ודוק.

ולסיכום:

גבורה	חסד
חבלה	חיבור-חבילה
תפארת	
משכון	
הוד	נצח
חבלי לידה	תחבולות
יסוד	
חבל התקשרות	

חבל שיעוד לא בא משיח!

כשאומרים חבל חושבים על המלה חבל (בלשון חז”ל), כמו בביטוי ”חבל על דאבדין ולא משתכחין”^{לג} – חבלי משיח היינו ’חבל על משיח’. חבל שהמשיח לא בא – חבל לנו וחבל גם לו (וחבל גם לקב”ה). כל יום שהמשיח לא בא – חבל, כל יום שעובר – חבל שהוא לא בא היום. אלה חבלי משיח. צריך לדעת שהחבל הזה הוא גם של המשיח וגם שלנו – חבל לנו, כי היינו צריכים לשמוע בקולו וחבל שלא שמענו. המשיח אמר שיבוא ”היום”^{לד}, ואלהו הנביא אמר שהתכוון לפסוק בתהלים ”היום אם בקלו תשמעו”^{לה}. ההסבר הפנימי הוא שאנחנו צריכים לשמוע בקולו של המשיח, שאומר בבטחון ”היום” (כמו שמוסבר באריכות במאמר שאנחנו לומדים כאן, ”אמונה ובטחון”).

חבל בחילוף האותיות הגרוניות

עוד משמעות של השרש חבל בלשון חז”ל הוא חילוף של ה רח – במובן של הבל וחמימות. ספר קהלת מתחיל עם שבעה הבלים^{לו} – ”הבל

פרצוף העיניים

אם רוצים לעשות פרצוף מששת ה”עיניים” של השרש חבל בלשון מקרא לפי הרד”ק מתאים לכוון אותן כנגד שש מדות הלב:

חבל של התקשרות, חבלי עבותות אהבה, שייך לספירת היסוד – כח ההתקשרות – שעולה גם לדעת ולכתר (לכתר שייכת הספינה, שנגזרת מאותה משמעות, כנ”ל).

איפה נשים לשון של חבלה? [בהוד]. היה אפשר לחשוב בהוד, אבל שם עדיף לשים חבלי לידה – מושג מובהק של ”איהי בהוד”^{לז} ושל ”הודי נהפך”^מ, אז את המחבל-המשחית נשים בגבורה, תחלת קו שמאל.

”חבל נביאים” נשים בחסד – חבור וקשר (שמקורו בעטרא דחסדים של הדעת). היה אפשר לשים אותו גם בתפארת (הדעת היא נשמת התפארת^{מא}).

תחבולות שייכות לנצח (סוף התפשטות וגילוי החכמה בקו ימין של הנפש, כאשר הנצח דו”א עומד כנגד חכמת המלכות ובונה אותה^{מב}), כמו שהסברנו.

אם ”חבל נביאים” אכן שייך לחסד אז נשאר חבל-משכון בתפארת^{מג}, שענינה מזיגה והתכללות של גוונים שונים. איך אפשר להסביר? המלה משכון היא משרש שכו, שכינה, שראשית אצילותה מאחורי ספירת התפארת, כנודע^{מח} בסוד ”לעולם הוי’ דברך נצב בשמים”^{מט}. התפארת עומדת מעל שתי הספירות נצח והוד ומנהיגה אותן, וכן היא מנהיגה את ספירת המלכות שתחתיה. דוגמאות המשכון (האסור) בתורה הן ”רחים ורכב”^{נא}, השייכים לנצח והוד^{נב} (בסוד

כד ע”ח שער הכללים פ”א. ובכ”מ.

כה דניאל י, ח.

כו ע”ח כללי מהרח”ו כ; פע”ח שער הלולב פרקים ב”ג.

ע”פ תקו”ז תקון יג (כט, א).

כז ראה ע”ח של”ה (הירח) פ”ב.

כח ראה גם עמודיה שבעה פרשת משפטים בסוף ’שלישי’.

כט ספר הליקוטים תצוה פכ”ח.

ל תהלים קיט, פט.

לא אור יקר לרמ”ק, חט”ז רע”מ ב סימן ז עמ’ ז. ראה סוד

ה’ ליראיו שי”ח פ”ח.

לב ראה חגיגה יב, ב; תניא, אגה”ק טו.

לג סנהדרין קיא, א.

לד שם צח, א.

לה תהלים צה, ז.

לו קהלת רבה א, ג; זחר ח”ב י, ב ובכ”מ.

"ארבעים וחמשה צדיקים"

אפשר להתבונן בתופעת חילוף אותיות הגרון גם בהקשר של הימים האלה, ימי ספירת העמר: הרבה פעמים הסברנו^{מז} את הסוד של חילוף עמר-אמר – העבודה של הפיכת החשך של הנפש הבהמית (אליה רומזו עמר שעורים, מאכל בהמה^{מח}) לאור (אמר ר"ת אור-מים-דקיע^{מט}) בספירת העומר (ספירה גם לשון ספירות ובהירות^נ, הארת העומר). החילוף הזה מפורש בתורה, בכך שמצות העמר מופיעה בפרשת אמר (אותה קראנו בשבוע שעבר). בפרשה הבאה, פרשת בהר (שנקרא השבת), מופיע חילוף נוסף – "חמר שערים"^{נא} (חמר, כמו עמר, הוא יחידת מידה, ושניהם מופיעים בהקשר של שעורים דווקא). האם קיים בלשון הקדש גם שרש המר? בפרשה שלנו קוראים גם על תמורות, "המר ימיר"^{נב} ו"המר ימירנו"^{נג}, אבל השרש הוא דווקא מיר^{נד}. שרש המר מופיע פעם אחת בתנ"ך, בתהלים, בפסוק "יפילם במהמדות בל יקומו"^{נה} – המשמעות שם (כפי שנלמד מהענין) היא בורות, "שוחות עמוקות"^{נו}. בכל המובנים האלה, את החשך של העמר (מאכל בהמה, כנ"ל) החמר (לשון חומריות) וההמר (חשך השוחות העמוקות) יש להפוך-להמיר לאור של האמר –

מז ראה שיעור מיום הזכרון תשנ"ד; סדרת שיעורים בנושא אותיות א וע החל מאייר ע"ג, ועוד. ראה גם בביאור ד לפ"ז במאמר "אמונה ובטחון" שנלמד בהמשך השיעור. מח ראה סוטה פ"ב מ"א.

מט זהר ח"ב קסז, א. ע"ח ש"א (המלכים) פ"ו (מ"ת). ובכ"מ.

נ ראה ד"ה "בזהר חיי שרה ע"פ יהויה חיי שרה" להצ"צ (אזה"ת בראשית קז, א ואילך; ביאורי זהר [צ"צ] ח"א עמ' עא ואילך); המשך "בשעה שהקדימו" תער"ב פפ"ג-צ"א קד"קכג, בכ"ש. ובכ"מ.

נא ויקרא כז, טז.

נב שם פסוק י.

נג שם פסוק לג.

נד ספר השרשים לרדק שרש מיר.

נה תהלים קמ, יא.

נו ספר השרשים לרדק שרש המר. וראה גם בפירושו – וכן בפירושי האבן עזרא, המלבי"ם והמצודות – עה"פ (ורש"י פרש שם בענין אחר, "במלחמות ותגר, לשון 'ממרים הייתם'", וממילא גם השרש הוא אחר).

הבלים אמר קהלת הבל הבלים הכל הבל"^{לז}. אפשר לקרוא גם 'חבל חבלים... חבל חבלים הכל חבל'... שוב, חבל שמשיה עדיין לא בא.

חילוף ח-ה (חבל-הבל) הוא חילוף שתי אותיות גרוניות. עיקר התיקון של הגלות הוא תיקון אותיות הגרון, אחהע^{לח}, שהרי בגלות "נחר גרוני"^{לט}. לכן מתאים להתבונן גם בחילופים הגרוניים הנוספים של שרש חבל – אבל-רעבל. אבל הוא ביטוי של אבלות וצער (ולעתים גם של השחתה, כמו חבלה) שיש בזמן הגלות וכן של ניגוד או של תשובה-תיקון והכרה באמת, "אבל אשמים אנחנו"^מ (שקרוב במקצת גם למשמעות חבל, 'חבל, אשמים אנחנו...')^{מא}.

עבל אינו שרש בלשון הקדש, אבל רומז להר עיבל – ההר עליו נאמרות הקללות-הארורים^{מב}, גם שייך לתודעת ה"חבל" הנ"ל. אכן, כידוע, בפנימיותן הקללות הן ברכות^{מג} ובתוך כל "ארוך" מסתתר אור גדול^{מד}, שעל כן דווקא הר עיבל הוא הר השמחה^{מה} – מתוך צער חבלי הלידה זוכים לשמחת הלידה, "אם הבנים שמחה"^{מו}.

לז קהלת א, ב.

לח אחהע בגימטריא פד, סוד תיקון הברית (שער תקוני עונות פ"ד) – סבת התמשכות הגלות באלף הששי, שכנגד היסוד (ראה פרי צדיק פרשת נח אות ו) – שהוא ד"פ שם אהיה (כך בכוננות שם, וכאן הוא ממוצע כל אות), שם הבינה. תיקון אותיות הגרון היינו תיקון הבינה ד"מינה דינין מתערין" (ראה זהר ח"א קנא, א) בכח השמחה, פנימיות הבינה, כחו של רבי שמעון בר יוחאי (שמעון לשון שמיעה, כח הבינה) שאמר ש"אנן בחביבותא תליא מלתא" (זהר ח"ג קכה, א) ודרש שמחה ביום הסתלקותו (זהר שם רצב, א).

לט תהלים סט, ד. שער הפסוקים יוצא. ובכ"מ.

מ בראשית מב, כא.

מא ראה בכל המשמעויות שנזכרו כאן ספר השרשים לרדק שרש אבל.

מב דברים יא, כט. יצוין שדווקא שבט שמעון, השייך לגבורה (וכפי שדובר בשיעור ל"ג בעומר השתא, פורסם בגליון הקודם, וש"נ), הוא הראשון הנצבים על הר גריזים (שם כז, יג), הר הברכה, ודוק.

מג ראה לקו"ת בחקתי ד"ה "בשברי לכם מטה לכם" (מח, א ואילך), ובריו"ב מקומות.

מד ראה באר מים חיים בראשית פ"א. ובכ"מ.

מה ראה דברים כז, ז ובאריכות ב"מעין גנים" כ"יתבוא שנדפס בגליון כי תבוא ע"ט (משיעור בהר עיבל – י"ב אלול תש"ס).

מו תהלים קיג, ט.

אוהב אותנו אפילו שאנחנו "אשת זנונים"^א! גם במצב שלנו היום, ה' קונה^ב אותנו, פודה^ג אותנו, מקדש^ד אותנו ומכיר^ה אותנו (הכרות פנימית, לשון נישואין^ו) בארבעים וחמשה צדיקים – כמו שראינו במירון בל"ג בעומר השנה, ה' ירחם.

ברכת סיום

צריך להתבונן בכל המשמעויות של חבל. העיקר, כמו שאמרנו, שהזמן של חבלי משיח הוא זמן להתקשר אליו בחבלי עבותות אהבה. נאחל שלכל מי שכאן תהיינה לידות משיחיות. יש נשים שיש להן הרבה חבלי לידה ויש נשים שיולדות בכיף, בשמחה. אנחנו מאחלים לכל אשה שתזכה ללידה משיחית, ומאחלים לכל עם ישראל שכבר יסתיימו חבלי משיח, שהוא יולד ונראה אותו תיכף ומיד ממשי.

זו העבודה של הימים האלה, ימי ספירת העמר^ז. נדבר עוד קצת על החמר: בתנ"ך יש גם שם לחצי חומר – לתך. חומר הוא שלשים סאה ולתך הוא חמשה עשר סאה, סה"כ ארבעים וחמש סאין, לכן מהפסוק "וחמר שעדים ולתך שעדים"^ח דורשים חז"ל^ט שישנם ארבעים וחמשה צדיקים עליהם מתקיים העולם. איפה מופיעים החמר והלתך? נבביא הושע. ה' אומר לו לשאת אשת זנונים והוא מקיים זאת – "ואכרה לי בחמשה עשר כסף ובחמר שערים ובלתך שערים". אשת זנונים היא המשל לעם ישראל, וה' מצוה עליו לאהוב אותה ולשאת אותה לאשה – "לך אהב אשה אהבת רע ומנאפת כאהבת הוי' את בני ישראל והם פנים אל אלהים אחרים"^י. ה'

נד היום משתמשים בשרש המר גם ביחס להימורים – כנראה שימי ספירת העומר הם ימים של הימור, עבודה מתוך התודעה שאי אפשר ללכת על גשר של ברזל (ראה לקו"ש ח"ב פרשת פינחס וביאור הדברים בלחיות עם הזמן שם), כאשר הזוכה מקבל בשבועות "תורה חדשה" של משיח (עוד על 'הימור קדוש' ראה סעודת ר"ח שבט ע"ו ובספר עץ פרי עמ' רפא ושם הערה צג). עבודה של הימור דורשת גם חוש הומור (ראה בעץ פרי שם), הקשורה לחוש הפנימי של חדש אייר (בו עיקר הספירה) – השמחה.

נח הושע ג, ב.
נט חולין צב, א.
ס הושע ג, א.

סא שם א, ב.
סב ראה חולין שם ובמצודות ובמלבי"ם עה"פ.
סג ראה ת"ו ורש"י עה"פ.
סד ראה רד"ק עה"פ (ודוק גם באבן עזרא עה"פ).
סה ראה אבן עזרא עה"פ.
סו ראה רות רבה ה, ב: "מלמד שנתנבאה שהוא עתיד להכירה כדרך כל הארץ".

הַלּוּמֵד עַל מְנַת לַעֲשׂוֹת | צידה לדרך

- ♦ צרות עם ישראל כעת הן "חבלי משיח" – חבלי לידה לפני התגלות המשיח.
- ♦ חבלי משיח הם זמן להתקשר למשיח בחבלי עבותות אהבה.
- ♦ בחבלי משיח יש לטכס עצות ותחבולות כיצד להביא את המשיח.
- ♦ על מלך ישראל המתוקן להיות "מקל חבלים" למעליותא – לחבר את העם (ל"חבל נביאים"), לחסל את המחבלים ולהגן על חבלי נחלתנו.
- ♦ "חבלי משיח" הם ההכרה היום-יומית ש'חבל שלא בא משיח' – חבל לו וחבל לנו.
- ♦ חבל שלא בא משיח – "אבל אשמים אנחנו".
- ♦ בגלות "נחר גרוני" ויש לתקן את האותיות ממוצא הגרון.
- ♦ את החשך של חמר-עמר-המר יש להפוך לאור של אמר.
- ♦ גם כשאנו "אשת זנונים" ה' אוהב אותנו – ומקדש-גואל אותנו בארבעים וחמשה צדיקים.
- ♦ עלינו להתפלל ללידה משיחית – סיום חבלי משיח ולידת משיח בשמחה.

שיעור

שיעור הכנה לשבועות

קבלת התורה במנוחה

קיצור מהלך השיעור

בשיעור הכנה לשבועות, אותו מסר הרב בדיוק שבוע לפני "זמן מתן תורתנו", יש התייחסות לקשר בין חוית **המנוחה השבתית** לבין **מתן תורה**. **פרק א** של השיעור פותח במשמעות של מתן תורה דווקא בשבת, כמלמד על האופן בו ה' רוצה שנקבל ונקיים את התורה – **מתוך מנוחה פנימית**. סיום השיעור, **פרק ג**, מרחיב את ההתבוננות לכך שבועם כל שבוע ההכנה הסמוך למתן תורה, **השבוע השביעי** בספירה, הוא השבוע המכוון כנגד יום השבת **במעשה בראשית** (לפי הכוונה שלימד הרב השנה, מהשבוע הראשון לספירה) – שבוע שכולו שבת, המגלה את המנוחה הטמונה **בכל ששת ימי בראשית**. בין ההתחלה והסיום, שהם עיקר השיעור, עוסק **פרק ב** בעוד נושא חשוב – המשמעות הפנימית של **מספר הימים** מפסח עד מתן תורה, בשנת יציאת מצרים ובכל שנה ושנה. השיעור מעמיק בכך שביציאת מצרים היו מתחלת ספירת העומר עד מתן תורה **51** ימים, שמגלים שלשה ממדים של **טוב** בתורה; מלמד על המשמעות של **52** יום, "**הוי' הוי'**", אם סופרים גם את יום יציאת מצרים עצמו; וחוזר ל"תספרו חמשים יום" ה'מקובל', תוך הסבר כוונות של שלש חלוקות אפשריות של **50** הימים.

"בשבת ניתנה תורה" – ביום ה' 51 לספירה

חז"ל מלמדים אותנו שהתורה נתנה בשבת². באותה שנה, שנת 2448 לבריאת העולם, שנת יציאת מצרים, ראש חדש ניסן היה ביום חמישי ולכן גם היום הראשון של פסח – יציאת מצרים עצמה – היה ביום חמישי. אם עושים חישוב

ב שבת פו, ב (והמשך הסוגיא בעמוד הבא).

א. "בשבת נתנה תורה"

ערב טוב כולם. אנחנו שבוע אחד לפני חג השבועות – "זמן מתן תורתנו"¹, הזמן בו אנו מקבלים את התורה. שכולנו נזכה לקבל את התורה בשמחה ובפנימיות.

נרשם ע"י איתאל גלעדי. לא מוגה. שיעור אנגלית. אור לכ"ח אייר תשפ"א – הקלטה טלפונית.

א נוסח התפלה ובהמ"ז. ראה שו"ע אדה"ז תצד, א.

התורה נתנה לנו בשביל להתאחד עם רצון ה', בתורה ובמצוותיה, ושנאנחנו נעשה זאת באופן שבתי, מתוך חויה של מנוחה, של תחושה טובה ונעימה, לא להיות בשום אופן מתוח. ה' לא רוצה חויה של מתח במילוי רצונו – הוא רוצה שהכל יהיה שבתי, כל התורה היא שבת.

כמובן, יש בעבודת ה' גם דריכות, כפי שפרש מורנו הבעל שם טוב¹ את הפסוק "שומר מצוה [לא ידע דבר רע]"² על מי ששומר מצוה מתי תבוא המצוה לידו ויקיימנה, 'דרוך' לקיים את המצוה שהיא רצון השי"ת – אך 'דרוך' אינו מתוח. הבעל שם טוב ממשיך ומלמד³ שצריך לקיים את המצוה ב"אבר חי", דריכת הקשת של ה"צדיק יסוד עולם", "ועמך כלם צדיקים"⁴, והיינו מה שעונת תלמידי חכמים היא בשבת דווקא⁵, מתוך מנוחה ועונג.

הרבי מליובאוויטש מאד הדגיש את הנקודה הזו, שהתורה נועדה שנקיים אותה מתוך מודעות של רגיעה, של מנוחה⁶. ספר התניא, התורה שבכתב של החסידות, מהרבי הראשון של חב"ד, פותח בהקדמה באמירה "כי בהן ימצא מרגוע לנפשו" – הלימוד של התורה בכלל ושל פנימיות התורה בפרט, נותנת רגיעה לנפש. אם כן, רואים ששבת ותורה הולכות יחד.

תורה ושבת – סוד תחית המתים

הגימטריא של כל אחת משתי המלים – **תורה שבת** – היא כפולה של 13. 13 הוא מספר מאד חשוב בתורה, מספר מידות הרחמים ("שלשה עשר מי יודע? שלשה עשר אני יודע. שלשה עשר מדיא..."), מספר הכחות הפנימיים של הנשמה ועוד הרבה דברים – יש משמעות

פשוט, מיום חמישי של יציאת מצרים עד מתן תורה, יש לא רק 50 יום, "תספרו חמשים יום"⁷ של ספירת העומר, שמתחילה יום אחרי, ב"טז ניסן (יום הקרבת העומר), אלא יותר – מתן תורה, באותה שנה, היה ביום ה"ז. יש מחלוקת האם התורה נתנה ב'ז סיון, כדעת חכמים, או שמשנה הוסיף יום⁸ והתורה נתנה ב'ז סיון, כדעת רבי יוסי.

אבל, כמו שאמרנו, לפי כל הדעות היום בשבוע היה שבת. איך יתכן שלשתי הדעות התורה נתנה בשבת? השאלה היא האם חדש אייר היה חדש מלא, של 30 יום, או כפי שהוא בלוח השנה היום, תמיד 29 ימים. אם היו 29 ימים התורה נתנה ב'ז סיון ואם היו 30 ימים – לפי קידוש החדש על פי עדי ראית הירח – התורה נתנה ב'ז סיון. אנחנו חוגגים תמיד את שבועות ב'ז סיון, כי אצלנו אייר הוא תמיד רק 29 ימים, ביום ה"50 לעומר. אמנם, באותה שנה, לפי שתי הדעות, היו 51 יום ומתן תורה היה בשבת.

תורה במנוחה

יש כאן משהו מיוחד, שהתורה שייכת ומתייחסת במהותה לענין של שבת. מהי שבת? מנוחה. שבת היא יום של מנוחה אחרי ששת ימי המעשה – כפי שה' עצמו אחרי שברא את העולם בששה ימים, בעשרת המאורות, נח ביום השביעי, כפי שכתוב בתורה. מנוחה היא מצב בו כל האנרגיה של הבריאה חוזרת למקורה⁹, זהו פירוש "ויכלו השמים והארץ וכל צבאם"¹⁰. זו משמעות המנוחה של הבורא ביום השביעי, ויש קשר בין המנוחה הזו במיוחד למתן תורה – גם

1 ויקרא כג, טז.

2 ד שהרי מפורש שלמדבר סיני באו בר"ח סיון (שמות יט, א וראה ברש"י על אתר, ובגמרא לעיל הערה ב), ולכן על אף שסך הימים הכולל מיציאת מצרים עד מתן תורה הוא זהה (51 יום, כמבואר בפנים בארוכה), שינוי תאריך מתן תורה בחדש דרש תוספת יום מדעתו של משה.

3 ה ראה תו"א נח (ט, ב; י, א), בשלח (סה, ג; סו, ב) ויתרו (סט, ד) ועוד.

4 בראשית ב, א.

ז צואת הבעש"ט בתחלת כש"ט.

ח קהלת ח, ה.

ט כש"ט (קה"ת) אות טז.

י משלי י, כה.

יא ישעיה ס, כא.

יב כתובות סב, ב.

יג ראה שיחת פרשת במדבר תנש"א (דבר מלכות).

ורבי יוסי באיזה יום בחדש התורה נתנה, אבל היא נתנה ביום ה' 51 לעומר, ואם כוללים את פסח עצמו – זהו היום ה' 52. 52 עולה פעמיים שם הוי' ב"ה. מה המשמעות? יש פעמיים שם הוי' – פעם אחת לפני הבריאה, לפני הצמצום, לפני בריאת המקום והזמן (שם הוי' דלעילא), ויש שם הוי' נוסף אחרי הבריאה (השם שמהווה את הבריאה), אחרי הצמצום, בתוך המקום והזמן (שם הוי' דלתתא)¹. שני השמות האלה מתאחדים במתן תורה, בשנת 2448 ליצירה (כאשר מוסיפים 52 ל-2448 מקבלים 2500, שלמות של 50 ברבוע, "תספרו חמשים", גילוי שער הנון).

51 יום – "טוב לשמים", "טוב לבריות" ו"טוב לי"

בכל אופן, התורה אומרת (לדורות) שצריך שמתן תורה יהיה ביום החמשים. אנחנו סופרים 49 ימים, שבע פעמים שבע, ואז היום החמשים נספר מעצמו² – משהו שקורה מעצמו, אנחנו לא צריכים לעשות שום דבר, לא צריכים לפתוח את פינו ולהניע את שפתינו ואת שאר מוצאות הפה. שוב, היום החמשים נספר מעצמו, מלמעלה באתערותא דלעילא (על דרך הנאמר בקריעת ים סוף)³ "ואתם תחֲשׂוּן"⁴, "בעתיקא תליא מילתא"⁵).

אבל באותה שנה היו 51 ימים – 51 עולה ג"פ 17, ג"פ טוב. מה זה אומר? חז"ל אומרים "אין טוב אלא תורה"⁶ (שנאמר "כי לקח טוב נתתי לכם תורת אל תעזבו"⁷) – התורה היא

לכך ששתי המלים הללו הן כפולת 13. תורה היא 47 פעמים 13 – 47 היינו בטול. 13 הוא גם אחד וגם אהבה. תורה היא אהבה פעמים בטול – זהו רמז מאוד עמוק ליעוד של התורה. שבת עולה 54 פעמים 13. ביחד, שבת-תורה, עולה 101 פעמים 13 – 1313 (כותבים זאת פעמיים 13 רצוף), הערך של הביטוי תחית המתים. ה' מחיה את המתים עם טל תורה⁸. המן, שירד עם הטל, לא ירד בפועל בשבת בגשמיות – אבל ברוחניות המן שייך דווקא לשבת⁹.

כאשר קבלנו את התורה, את עשרת הדברות, "על כל דבור ודבור" פרחה נשמתנו¹⁰ – כל מלה היתה כזה גילוי אלקי כביר שהנשמה פרחה והגוף מת – אבל ה' החיה אותנו מיד עם הטל שהוא עתיד להחיות בו את המתים. כך הוא החזיר את כל הנשמות שיצאו אז מהגופים וכך הוא יחזיר את כל הנשמות מגן עדן בימות המשיח.

שוב, יש קשר פנימי בין התורה למנוחת השבת. בשבועות ה' נותן את התורה ואנחנו מקבלים את התורה – זו

חוויה שהמקבל הוא לגמרי אחד עם הנותן, וחוויה זו גופא היא המנוחה, המרגוע, של התורה. זה מה שה' רוצה מאתנו.

בשבועות ה'

נותן את התורה
ואנחנו מקבלים
את התורה – זו
חוויה שהמקבל
הוא לגמרי אחד
עם הנותן, וחוויה
זו גופא היא
המנוחה, המרגוע,
של התורה

ב. ימי הספירה – 50, 51 ו-52 "הוי' הוי'" – מפסח עד מתן תורה

היום הוא היום הראשון של השבוע השביעי בספירת העומר. אמרנו שיש מחלוקת בין חכמים

יז ראה תו"א בשלח (סא, ד); פלח הרמון בשלח ד"ה "יורא ישראל"; מעין גנים בשלח.

יח לקו"ת במדבר י, ד; סידור עם דא"ח שער חה"ש ובכ"מ.

יט כידוע, יש קשר עצמי בין שביעי של פסח לחג השבועות, סוד ה'עצרת'.

כ שמות יד, יד.

כא זהר ח"ב מח, א (וראה שם נב, ב).

כב אבות פ"ו מ"ג; ברכות ה, א.

כג משלי ד, ב.

יד ראה שבת פח, ב.

טו ראה זהר ח"א רמו, א.

טז שבת פח, ב.

לא טוב" (ב). רואים משני הפסוקים הנ"ל ש"שכל טוב" מצטרף ל"חן", סוד חכמה-נבואה (חכמה נבואה בגימטריא קבלה, כנודע^ל).

המקום הכי חשוב של הטוב הוא הלב. הרבה פעמים בתורה, בתורה שבכתב ובתורה שבעל פה, קוראים על "לב טוב"^ל. בפרקי אבות^{לה} כתוב שכל המדות הטובות כלולות ב"לב טוב", שהוא ה"דרך טובה שידבק בה האדם". "לב טוב" שוה 49, זו אחת הכוונות של 49 ימי ספירת העמר^{לו} – זמן לתקן את כל שבע מדות הלב, ובסוף זוכים ל"לב טוב" בשלמות. זוהי ההופעה השניה של "טוב" – ההופעה הראשונה היא בשכל, "שכל טוב", והשניה בלב, "לב טוב". "לב טוב" הוא לב טהור – "לב טהור ברא לי אלהים". המדרגה השלישית של טוב בנשמה היא "מעשה טוב" – מעשים טובים. מעשים טובים באים מתוך לב טוב, משכל טוב, אבל לפעמים אתה נותן צדקה – עושה מעשה טוב – שלא בא ממודעות של טוב, אלא שאנשים פשוט עושים משהו טוב. "המעשה הוא העיקר"^{לי} – חשוב מה שאתה עושה, ו"מעשה טוב" הוא דבר בפני עצמו.

כל "טוב" הוא בעצם אור, כמו שנאמר בתחלת הבריאה "וירא אלהים את האור כי טוב"^{לז}. מעשה טוב הוא מעשה מאיר^{לז} וכן "שכל טוב" הוא שכל מאיר ו"לב טוב" הוא לב מאיר. באופן אידיאלי, הזרימה היא מ"שכל טוב" ל"לב טוב" ול"מעשה טוב" – אבל אלה שלש מדרגות. בלשון הקבלה והחסידות השכל נקרא מושכל, חב"ד שבנשמה; הלב נקרא מורגש,

לכ משלי יט, ב.

לג ראה אל עולם הקבלה חלק ראשון פ"ב.

לד קהלת ט, ז. ראה מסכת סופרים פ"כ ה"ב; ירושלמי ברכות פ"ד ה"ב; סנהדרין פ"א ה"ד; תנא דבי אליהו רבה פכ"ה.

לה אבות פ"ב מ"י.

לו בני יששכר מאמרי חדש אייר מאמר ג סימן א. ובכ"מ.

לז ע"פ אבות פ"א מי"ז.

לח בראשית א, ד.

לט לקו"ת מטות פב, א; שה"ש יח, א ובריבוי דרושי חסידות.

הטוב המוחלט. לפעמים מסבירים שיש שני טוב – כשה' במעשה בראשית רואה כל מה שעשה "כי טוב", ושם יש "יום שהוכפל בו כי טוב"^{לכ}, "טוב לשמים וטוב לבריות"^{לד}. אבל יש משהו במתן תורה שיש שלש פעמים טוב (הרי התורה היא "אוריאל תליתאי"^{לד}, וכל מה שקשור למתן תורה הוא 'חזקה' של שלשה). שלש פעמים טוב בקשר לתורה היינו 'חזקה' של טוב – טוב נצחי ומבוסס.

מהם שלשת ה"טוב"? יש פירוש שהם "טוב לשמים", "טוב לבריות" וגם טוב לי בעצמי. כך כתוב, "טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף"^{לז} – "טוב לי", טוב לעצמי. שוב, התורה טובה לה' וטובה לכולם, לכל האנשים. חסיד חושב על כל האנשים לפני שהוא חושב על טובתו שלו ("חסיד שורפן"^{לז}) – אבל הוא יודע שלעשות טוב לה' וטוב לכולם טוב גם לי. זהו טוב לכולנו, לשלושתנו. זו משמעות אחת של שלש פעמים טוב.

שכל טוב, לב טוב ומעשים טובים

ניתן לכך עוד פירוש – בנשמה עצמה יש שלש קומות, שלש מדרגות של "טוב" שכולן מופיעות בתורה:

מדרגה אחת היא "שכל טוב" – "שכל טוב יתן חן"^{לכ}, "ומצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם"^{לז}. זהו לימוד מאד חשוב, שהשכל צריך להיות טוב – "שכל טוב" (המלבי"ם כותב ש"שכל טוב" משמע רוח הקדש, היינו "דעת" כמו שמפרש רש"י^{לא} בנוגע לבצלאל שדעת היינו רוח הקדש, ונאמר "וגם בלא דעת נפש

כד בראשית רבה ד, ו.

כה קידושין מ, א.

כו שבת פח, א.

כז תהלים קיט, עב.

כח נדה יז, א ובתוד"ה "שורפן".

כט משלי יג, טו.

ל שם ג, ד.

לא שמות לא, ג.

שאנחנו לא אומרים ביום השני 'היום יום שני לעומר' אלא "היום שני ימים לעומר" – היום הראשון מצטרף, וביום השני יש שני ימים, וכך הלאה. מתמטית, ספירה כזו נקראת משולש. אם מחלקים לשלשה חדשים ומחשבים כך, בניסן יש משולש 15 – 120, סכום כל המספרים מ־1 עד 15, שנות החיים של משה רבינו. בחדש השני יש 29 ימים כאלה, שהמשולש שלהם שווה 435. בחדש השלישי 6 ימים, שהמשולש שלהם הוא 21. אם מצרפים את שלשת המשולשים האלה מקבלים 576, מספר מושלם, רבוע, 24 (מספר השעות ביממה) ברבוע. אם כן, ראינו שלש דרכים להתייחס לכל ימי ספירת העומר.

ג. שבוע המלכות – שבוע של מנוחה

שבועה שבועות – שבע מדות הלב

היום התחלנו את השבוע השביעי של ספירת העומר – אנחנו בדיוק שבוע לפני קבלת התורה. יש הרבה מאד דרכים להבין את שבעת השבועות. ההקבלה הבסיסית בקבלה וחסידות היא ששבעת השבועות הם השתקפות של שבע מדות הלב, מחסד עד מלכות. כל שבוע הוא אחת משבע המדות, אבל יש שבעה ימים בשבוע – המדות עצמן מתכללות זו בזו. לכן ביום הראשון אומרים שאנחנו מתקנים בנשמתנו את החסד שבחסד, ביום השני את הגבורה שבחסד וכו' – השבוע הראשון הוא עד המלכות שבחסד, שבוע שכולו חסד, שבוע של אהבה.

השבוע השני הוא השבוע של הגבורה, שהיא גם יראה.

אחר כך בא השבוע של התפארת, רחמים. השבוע הבא הוא שבוע של בטחון פעיל בה', יוזמה ופעילות – פנימיות הנצח.

השבוע החמישי הוא שבוע של תמימות – הליכה תמימה ומסורה עם ה', שהיא פנימיות

עיקר מדות הלב, חסד-גבורה-תפארת, אהבה-יראה-רחמים; ו"מעשה טוב" שייך למוטבע שבנשמה – דפוסי ההתנהגות הטבעיים של הנפש, האינסטינקטים של הנפש. ליהודי יש אינסטינקט לעשות טוב – זו ההתנהגות הטבעית, הנורמלית, שלו. זהו עוד פירוש לשלשת ה"טוב" שנמצאים ביום בו קבלנו את התורה.

"תספרו חמשים יום"

לפי הלוח הנוכחי שלנו, שאייר הוא חדר – רק 29 ימים – שבועות חל תמיד ב'ו' סיון. אם סופרים את פסח ואת שבועות יש 51 יום, ג"פ טוב, אבל מתחלת הספירה 50 יום. אם אמרנו זאת, נוסף שיש שלש דרכים עיקריות להבין את הסוד של "חמשים יום":

הדרך הראשונה, והפשוטה, היא הכתובה בתורה – ש"חמשים יום" היינו "שבעה שבועות" ואחרי שסופרים שבעה שבועות היום החמשים הוא הכולל, היום בו חוגגים את הג שבועות, זמן מתן תורתנו.

אבל יש דרך אחרת להבין את המושג "חמשים יום", כפי שכתוב בזהר², שאלה חמש עשיריות ימים – חמשה חסדים שנמשכים מהדעת, מהשכל אל הלב. אלה הם "חמשים שערי בינה"^{מא} – חמש פעמים עשר, כך הם מתחלקים.

ויש עוד דרך, שלישית, שבה הספירה כוללת שלשה חדשים: ממצות העומר בחדש ניסן, החדש הראשון, אנחנו סופרים חמשים יום עד מתן תורה בחדש השלישי. יש כאן שלשה חדשים, שהימים מתחלקים בהם ל־15 ימים בניסן (פסח, ט"ו ניסן הוא ה"סיהרא באשלמותא" של חדש ניסן, ומתחילים לספור את העומר ממחרת, כשנשארו בניסן עוד 15 ימים), 29 ימים באייר, ונשארים עוד 6 ימים בסיון.

בחישוב של ספירת העומר, צריך לשים לב

מ ח"ג רנה, א.

מא ר"ה כא, ב; זהר ח"א ד, א. ובכ"מ.

ההוד.

— הדגים והעופות.

ביום הששי המשיכה בריאת החי, חיות ובהמות, אבל נזר הבריאה ביום הששי הוא בריאת האדם — השיא של הבריאה בששת הימים.

אז מגיע היום השביעי, שהענין שלו הוא חזרה של כל הכחות למקורם והחוויה היא מנוחה, שלוה — כמו שאמרנו קודם ביחס למתן תורה בשבת.

גם את שבעת הימים האלה צריך להבין בדרך של התכללות. כעת התחלנו את השבוע האחרון, ההכנה לקראת קבלת התורה בשמחה ובפנימיות. ננסה להבין את השבוע האחרון לפי הכוונה הזו. כל השבוע האחרון של שבעת השבועות הוא שבת, שבוע שלם של מנוחה — כל השבוע נכנסים למצב של מרגוע ומנוחה, ובסופו מקבלים את התורה אותה מקיימים מתוך מנוחה:

האור שבמנוחה — חוית המנוחה כאור

לפי הפירוש הנוכחי — הקבלת ימי הספירה כהתכללות ימי בראשית — היום הראשון הוא האור שבמנוחה. היום הראשון הוא היום של בריאת האור וכל השבוע השביעי הוא מנוחה, שבת (בגימטריא, **שבת**, 702, היא היפוך ספרות של **אור**, 207 — בשבת האור של יום ראשון חוזר למקורו האלקי). כשאדם בעצמו נמצא בשפלות, במצב האנרגיה הנמוך ביותר — הוא נח. זהו הסבר יפהפה ליחס בין פנימיות המלכות, שפלות, לחוית השבת שהיא מנוחה. היום הראשון של השבוע הוא היום בו חווים את המנוחה כאור — שהמנוחה היא האור של הבריאה, והיא מגיעה אחרי החשך הראשוני.

כמו שהסברנו, מנוחה היא חזרה של כל האנרגיה של הבריאה למקור ("ויכלו וגו'"). כשמשהו נברא הוא מתחלק ומתפרט ובכך מתרחק משורשו, אבל שבת היא יום של אחדות. ביום הראשון של השבוע האחרון האור הופך להיות אחד עם החשך הקדמוני, והחשך עצמו

השבוע הששי הוא שבוע היסוד, שהכח הפנימי שלו הוא אמת — אמת גם במובן של יכולת הגשמה, הגשמה עצמית, מימוש הבטחות במציאות. זהו הסבר חשוב ועמוק בחסידות מה המשמעות של אמת במדות הלב — היכולת להפוך את הרגש לאמת.

השבוע האחרון הוא שבוע של מלכות, כאשר בקדושה החוויה הפנימית של המלכות היא שפלות, כפי שמתבטא דוד המלך^{מב}, שזו הרגשתו הפנימית. המלך בקדושה הוא מחד המלך של אנשי מדינתו, אך מאידך הוא תחת האנשים — הוא פוקד על האנשים, אבל עמוק בלבו הוא מרגיש השפל באנשים (כמו שאומר דוד המלך "ואנכי תולעת ולא איש חרפת אדם ובוזי עם"^{מג}). חוית השפלות עושה אותו כלי לקבל את ההשראה האלקית להנהיג את העם בדרך הנכונה.

הקבלת שבעת השבועות לשבעת ימי הבריאה

אמרנו את ההבנה הכללית, היסודית, של שבע המדות. אבל יש הבנה פרטית שמקבילה את שבע המדות לשבעת ימי בראשית^{מד}: כל השבוע הראשון של העומר מקביל ליום הראשון של הבריאה, בו ה' ברא אור — "יהי אור"^{מה}. קודם היה חשך, ואז לפתע הופיע אור — "ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור". ביום השני נברא הרקיע שמבדיל בין מים עליונים למים תחתונים. ביום השלישי נברא הצומח. ביום הרביעי נבראו המאורות, השמש, הירח והכוכבים. ביום החמישי נבראו בעלי החיים הראשונים

מב שמואל'ב ו, כב.

מג תהלים כב, ז.

מד ראה התועודות ליל שש"פ השתא (נדפסה בגליון תז"מ).

מה בראשית א, ג.

הגשמי ובין הנשמה והמהות האלקית האמיתית שבו. אבל מה קורה בשבת? יש מצוה של עונג שבת – לאכול טוב וכו', לדעת שגם כל החוויות הגשמיות הטובות הן אלקות. בשבת הופכת ההבדלה בין המים העליונים והמים התחתונים לאחדות.

זהו היום השני של השבוע השביעי – שהרקיע שבדרך כלל מבדיל בין תענוג אלקי לתענוג גשמי בשבת מאחד אותם, מגלה את האלקות בתוך העולם. היום השני, מחר, הוא החיבור והיחוד בין התענוג האלקי הגבוה לתענוג הגשמי הנמוך (העולם חוזר להיות "מים במים" מט למעלותא).

הצומח שבמנוחה – "טעם עצו כטעם פריו"

היום השלישי של השבוע השביעי הוא ראש חדש, יום ה'מה, אדם, בחדש – מספר חשוב בקבלה. אם כותבים את שם הוי' במילוי (יוד הא ואו הא) הוא עולה מה. ביום הזה באנו "כאיש אחד בלב אחד" למדבר סיני, לקראת קבלת התורה. זהו יום מאד חשוב, שהוא היום השלישי בשבוע השביעי. ביום שלישי נברא הצומח – עצים ודשא וירקות וכו' – והיום השלישי בשבוע השביעי הוא הצומח שבשבת. מה הכוונה? כשה' ברא את העולם הוא רצה שיהיה "טעם עצו כטעם פריו" נא – שטעם קליפת העץ (וכן העץ עצמו) וטעם הפרי יהיו שווים. אבל ביום השלישי של הבריאה הארץ לא היתה מסוגלת – או שלא יכלה, או שלא צייתה לצויו – והיא הוציאה עצים שאין בהם שוויון בין טעם העץ לטעם הפרי. אבל, כאשר מגיעה שבת, שהיא "מעין עולם הבא" נב, יום של אחדות, יש מימוש של רצון ה' הראשון – המנוחה מתבטאת

הופך להיות אור – מה שחשבנו כחשך, כשחור, גם הוא יפה בתכלית, אור. זהו האור של שבת, שמתגלה במיוחד בליל שבת – ליל שבת מלא אור. יש בו קבלת שבת, סעודת שבת, שרים זמירות, זהו יום של יחוד – הלילה של שבת מלא אור. זו החוויה, התיקון, של היום הראשון בשבוע השביעי של הספירה.

הרקיע שבמנוחה – איחוד התענוג הגשמי והרוחני בענג שבת

היום השני הוא היום של בריאת הרקיע. בכל ימי הבריאה הרקיע הוא הבדלה – הבדלה בין מים עליונים למים תחתונים.

מה ההבדל בין שני סוגי המים? "מים מצמיחים כל מיני תענוג" מו – המים העליונים הם תענוג אלקי והמים התחתונים הם תענוג גשמי^{מז}.

מים עליונים הם קבלת הנאה ותענוג מענינים רוחניים ואלקיים, תענוג מהנכחות של ה' בחיי, שה' איתי. זהו תענוג אלקי – אני מאד שמח להרגיש את מציאות הקב"ה בחיי,

בקיום היום-יומי שלי. זהו תענוג בכל נשימה – כל נשימה היא מתנה מה' מח, הכל בהשגחה פרטית. זו דרך פשוטה להבין מהו תענוג אלקי.

מים תחתונים הם תענוגים גשמיים – בלי הרגשת אלקות בתוך התענוג הגשמי. כשאדם רודף אחר תענוג גשמי לבדו, בלי להרגיש את האור האלקי בתוכו, הוא מפריד בין התענוג

כשאדם רודף
אחר תענוג
גשמי לבדו, בלי
להרגיש את האור
האלקי בתוכו,
הוא מפריד בין
התענוג הגשמי
ובין הנשמה
והמהות האלקית
האמיתית שבו

מט בראשית רבה ה, ב (ובכ"מ). ראה סוד ה' ליראיו שער "מקור מים חיים" (ובפרט פרקים ה ו"ב).

נ רש"י לשמות יט, א.

נא ירושלמי סוכה פ"ג ה"ה.

נב ברכות נז, ב.

מו שערי קדושה ח"א ש"ב; תניא פ"א. מז ראה אה"ת קרח עמ' תשכג ואילך; ד"ה "כל פטר רחם" תרכ"ז. וראה גם לקו"ת ואתחנן יא, ב; אמרי בינה שער הק"ש פ"ד. ובכ"מ.

מח כמאמר חז"ל: "על כל נשימה ונשימה שאדם נושם צריך לקלט לבורא" (בראשית רבה יד, ט).

כל הנשמות

יחוו את ה'
ישירות, כולם יהיו
"למודי הוי", יהיו
תלמידים ישירים
של ה'. לכל אחד
יש שורש נשמה
ייחודי שלו, וכל
אחד ילמד ויאיר
משורש הנשמה
שלו

הלבנה הפך אותה להיות רק משקפת־מחזירה את אור השמש. אבל כוונת ה' לכתחילה היתה שהשמש והירח יהיו שוים.

מה המשמעות של היחס בין השמש והירח הנקראים "מאורות" בעבודה שלנו? להיות מאור פירושו שהנשמה תאיר, להיות "מאיר", להיות מורה. האור של היום הראשון הוא האור המאיר את עצמנו ("אור המאיר לעצמו"). והאור של יום רביעי הוא מאורות – אור להאיר

החוצה, לעולם, עד שנהיה "אור לגוים"¹³ ("אור המאיר לזולתו"). זו הכוונה בבריאת ה"מאורות" (להאיר לארץ ולדרים עליה).

המאור הגדול הוא השמש והמאור הקטן הוא הלבנה והכוכבים. מה ההבדל? כמו ההבדל בין מורה לתלמיד. במצב הנוכחי שלנו, כיום, יש הבדל בין השניים – הם לא דומים. כתוב ש"פני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה"¹⁴.

התלמיד רק משקף את אור הרב שלו. אבל, כאשר משיח יבוא, תיכף ומיד ממש, הרב והתלמיד יהיו אחד, יהיו באותה מדרגה, "כתר אחד לשניהם"¹⁵ – "לא ילמדו עוד איש את רעהו ואיש את אחיו לאמר דעו את הוי' כי כולם ידעו אותי"¹⁶. אף אחד לא יצטרך לבקש מהשני ללמד אותו על ה' – כל הנשמות תחוונה את ה' ישירות, כולם יהיו "למודי הוי"¹⁷, יהיו תלמידים ישירים של ה'. לכל אחד יש שורש נשמה ייחודי שלו, וכל אחד ילמד ויאיר משורש הנשמה שלו. בכך כולם יהיו מכוונים לאותו דבר וממילא מאוחדים – כי

בכך שגם העץ והפרי מתאחדים, השבת מעבירה אותם ממצב של הבדלה למצב של יחוד.

מה המשמעות בעבודת ה' לכן שטעם העץ וטעם הפרי שוים, שניהם טובים? היום יש תורה ובה 613 מצוות. כל מצוה היא הרצון של ה' מאתנו, עם ישראל. לאומות יש שבע מצוות ולנו יש תריג מצוות. המצוות הן הפירות, ומברכים שתהיינה מצוות מתוקות. מה היא קליפת העץ? כתוב "בכל דרכיך דעהו"¹⁸

– כשאתה מאוחד עם ה', כל דבר שתעשה, כל צעד, בין שהוא ריצה לדבר מצווה ובין שהוא ללכת לעבודה בבוקר וכו', הוא אחד, ובכולם אתה מקיים "דעהו" (לשון התקשרות והתחברות, כמבואר בתניא¹⁹), יודע אותו יתברך. במצב הזה, "טעם העץ", העיסוק בעניני העולם, שוה ל"טעם הפרי", שהוא קיום תריג המצוות עצמן. הכל השתקפות של המנוחה שיש בכל אחד מימי הבריאה – בחינת שבת בכל יום של הבריאה, שאפשר להרגיש רק מתוך מנוחה, כמו שתיכף נסביר יותר.

המאורות שבמנוחה – שיון ואחדות המאורות

היום הרביעי הוא יום בריאת המאורות בשבת עצמה. גם כאן היתה נסירה. כמו שביום השלישי ה' רצה ש"טעם עצו וטעם פרו שיון" ובסוף לא התקיימו שניהם יחד, גם ביום הרביעי ה' רצה ששני המאורות הגדולים, השמש והירח, הזכר והנקבה, יהיו שוים (וכך באמת ברא אותם) – אבל הנקבה, הלבנה, טענה ש"אין שני מלכים משמשים בכתר אחד" וה' אמר לה – זה מה שאת רוצה? "לכי ומעטי את עצמך"²⁰. מיעוט

13 אברבנאל על ישעיה פמ"ט, ע"פ לשון הנביא בפסוק ו (וקודם לכן - מב, ו).

14 נד ב"ב עה, א.

15 נח ראה ע"ח של"ו (מיעוט הירח) פרקים א"ב; לקו"ת שה"ש מח, ב.

16 נט ירמיה לא, לג.

17 ש ישעיה נד, יג.

נג משלי ג, ו.

נד סופ"ג.

נה חולין ס, ב.

ימי בראשית. שני מיני החיים שנבראו יחד ביום חמישי הם הדגים והעופות – למה? כי הם שוחים או עפים. הדגים שוחים במים, המים הם התווך שבו הם נעים, ודומה לכך הוא האויר עבור הציפורים – התעופה של הציפורים בשמים היא חפשית כמו הדג במים – הדג שט במים והציפור שטה באויר. זוהי אותה המילה שהזכרנו מקודם, המחשבה משוטטת. כשלמחשבה יש יעד והיא רוצה להגיע למקום (הסבר) מסוים, פירוש הדבר שהיא שטה-משוטטת לעברו. גם חיות הזמן שייכת לכך – כעת אני כאן, אבל אני רוצה להיות במקום אחר תוך כמה זמן. "אסורה מכאן להתקרב לשם"¹⁰ – כך משה אמר לגשת למראה הסנה שבער באש ולא אָפָּל.

זו המשמעות העמוקה של היום החמישי, תנועה רצונית (הרצון הוא בעצם מדרגה של מחשבה, כמבואר בדא"¹¹) – התנועה הפיזית הפשוטה וגם התנועה במחשבה. כל התנועה הזו מתרחשת בשבת, מתוך מנוחה. מנוחה היא לכאורה ההפך מתנועה, אבל בשבת אדם יכול לנוע בטבעיות ובמנוחה ולהרגיש יציב. והוא יכול לנוע במחשבתו אפילו מהר יותר מבימות החול. תנועה מתוך מנוחה שלמה היא המשמעות הפנימית של היום החמישי של השבוע השביעי לספירת העומר, מנוחה חיה, מנוחה נעה.

האדם המדבר שבמנוחה – שירת טעמי תורה

אמרנו שהמחשבה אינה התכונה היחודית של האדם בתורה. מה היחוד שלו? כוח הדיבור, תקשורת, לבטא את עצמו לאחרים. דבור בלשון הקדש פירושו גם יחוד¹², זווג בין בני זוג. גם לבעלי החיים יש תקשורת ראשונית כלשהי, כמו בין ציפורים ושאר חיות. אבל תקשורת מהותית מייחדת את האדם, בו נאמר "ויהי האדם לנפש

כולנו מלמדים אחד את השני (וכידוע הפירוש¹³ של "כל אחד מתוקן מחברו", יסוד אהבת ישראל ואחדות ישראל, כמבואר בתניא¹⁴).

זוהי מנוחת השבת של המאורות, החזרה לכוונה המקורית של הבריאה, שהכל יהיה אחד – למרות שבמצב הנוכחי יש שני מאורות שונים (ולמעשה יש יותר משנים, כי בלילה הלבנה מלווה על ידי הכוכבים). כמו שאמרנו לגבי היום הראשון של הבריאה, שם הנסירה היתה בין היום והלילה – האור והחשך. אך לעתיד לבוא גם הם יבואו לבחינת המנוחה שלהם ויהיו לאחד.

החי שבמנוחה – תנועה מתוך מנוחה

מגיעים ליום החמישי, היום של בריאת החי. על חי נאמר "כל חי מתנווע"¹⁵ – החיים מתבטאים בתנועה (זה בולט באנגלית, כשהמושג בעל-חי, animal, נגזר מתנועה, animation). תנועה היא גם דופק, "רצוא ושוב"¹⁶, התנועה של החיים עצמם, והיא גם הליכה לאיפה שאתה רוצה ללכת. שאדם רואה משהו לפניו, רוצה להגיע לשם – והוא נע, הוא זז, הוא הולך. זו המעלה שיש לחי לגבי הצומח – הצומח נמצא מושרש במקום אחד, לא זז, אבל החיות זזות.

יש משהו עמוק, שהענין של "כל חי מתנווע" נמצא במחשבה – "המחשבה משוטטת תמיד"¹⁷. המחשבה משוטטת מענין לענין, ממחשבה למחשבה. אני יכול לחשוב שהמחשבה היא מדרגה ששייכת רק לאדם, אבל לא – המחשבה שייכת לכללות החי בששת

סא אמונה ומודעות מאמר "עיקרי האמונה של פנימיות התורה" עמ' ריז; יין משמח ח"ד שער שביעי בתורה "בינה יתרה". ובכ"מ.

סב אגה"ק כב.

סג ספר מפתח הרעיון לרבי אברהם אבולעפיא בסופו (אות ת).

סד יחזקאל א, יד.

סה מאמרי אדה"ז תקסט"ט ד"ה "זכור את יום השבת לקדשו" (ע"פ לשון הראשונים בכ"מ), ובכ"מ בדא"ח.

סו רש"י על שמות ג, ג.

סז שער היחוד פ"מ.

סח בעש"ט עמוד התפלה אות קנח (ע"פ כתובות יג, א).

מנוחה שבמנוחה – מנוחה ללא מאמץ

כעת מגיעים ליום השביעי, היום האחרון של הספירה, שהענין שלו הוא מנוחה שבמנוחה. מה פירושו? לפעמים אדם נח – הוא הולך לישון, לנוח, כי הוא מאד עיף – הוא מוכרח לנוח, הוא מתאמץ לנוח. אבל מנוחה שבמנוחה היא לנוח בלי שום מאמץ – זהו היום השביעי של ספירת העומר. שיהיה כל השבוע שבתי והשבת היא שבת שבשבת. ולסיכום:

<p>גבורה שבמלכות – רגיע שבמנוחה</p> <p>יחוד התענוג הגשמי (מים תחתונים) והתענוג האלקי (מים עליונים)</p>	<p>חסד שבמלכות – אור (וחשך) שבמנוחה</p> <p>חיות האור שבמנוחה (ובשפלות) – יחוד אור וחשך</p>
<p>תפארת שבמלכות – צומח שבמנוחה</p> <p>”טעם עצו [כל דרכיך] כטעם פריו [תורה ומצוות]”</p>	
<p>הוד שבמלכות – חי שבמנוחה</p> <p>תנועה – בפועל ובמחשבה – במנוחה</p>	<p>נצח שבמלכות – מאור שבמנוחה</p> <p>יחוד המאורות – “כולם ידעו אותי”</p>
<p>יסוד שבמלכות – אדם מדבר שבמנוחה</p> <p>שירת טעמי תורה ודברי תורה המעוררים לתשובה מאהבה</p>	
<p>מלכות שבמלכות – מנוחה שבמנוחה</p> <p>מנוחה ללא מאמץ</p>	

קבלת התורה במודעות טבעית

למדנו כעת איך כל ימי ומדרגות הבריאה מופיעים במנוחה, מה שאנחנו קוראים “מודעות טבעית”^{טז}. כשמגיעים לכך אנחנו מוכנים לקבל את התורה, ש”לכולי עלמא בשבת נתנה תורה” – לקבל את התורה בשבת, לקיים את רצון ה’ מתוך מנוחה.

שזוכה כולנו לקבל את התורה מחדש,

הענין של “כל

חי מתנועע”

נמצא במחשבה

– “המחשבה

משוטטת תמיד”.

אני יכול לחשוב

שהמחשבה היא

מדרגה ששייכת

רק לאדם, אבל

לא – המחשבה

שייכת לכללות

החי בששת ימי

בראשית

חיה”^{טז} – התרגום אומר “רוח ממללא”, רוח שמדברת.

כתוב “בקושי התירו לדבר דברי תורה בשבת”^{טז} – היה קשה לחז”ל להתיר אפילו דברי תורה בשבת, כי כאשר ה’ שובת מהדיבור שלו, בששת ימי הבריאה, גם עלינו להתדמות לקב”ה ולשבות מדיבור. יום השבת הוא יום של שירה, כפי שאמר^{טז} בעל ה”באר מים חיים” שאם היה לו חוש בנגינה – הוא היה בכל ה”מעט לעת” של שבת רק שר לה’. אפשר לשיר לה’ בלי מלים – השיר

העמוק הוא ניגון חב”ד בלי מלים^{טז}. לכך שייכים טעמי תורה (שהם המשכה מ”שמו הגדול”, אור אין סוף ב”ה שלפני הצמצום, לחכמה עילאה דאצילות^{טז}). הטעמים אף הם אותיות, הדרגה הכי גבוהה של דבור, דבור זורם ללא כל מאמץ. היה קשה להתיר לדבר דברי תורה בשבת, אבל למעשה מותר ומצוה לדבר דברי תורה, בפרט דברי תורה המעוררים לתשובה מאהבה (שבת אותיות תשוב, כנודע ומבואר בתניא^{טז}), כשהזמן המיוחד לכך בשבת גופא הוא רעוא דרעיון, וכמובן גם להתפלל בשבת (תפלת שבת מתוך תענוג ושלות נפש^{טז}, ללא בקשת צרכים^{טז}).

בשבת אני מדבר – אבל אני לא מדבר. זו התמצית, שבת אין משמעותה שאיני עושה שום דבר, אלא שהכל נעשה ללא מאמץ, הכל טבעי, ספונטאני.

טז בראשית ב, ז.

ע ע”פ ירושלמי שבת פט”ו ה”ג.

עא אמונת צדיקים (ורשה, תר”ס) עמ’ 67 סיפור קמ.

עב וראה גם מאמרי אדה”ז תקס”ו ח”א עמ’ קכז ואילך.

עג ראה לקו”ת שה”ש א, ג ואילך. ובכ”מ.

עד אגה”ת פ”ו.

עה ע”פ תנחומא וירא א.

עו ירושלמי שבת פט”ו ה”ג (עח, ב).

טז ראה הספרים מודעות טבעית והטבע היהודי.

שיהיה חג שמח, שנקבל את התורה בשמחה ובפנימיות. שנזכה להפנים את כל התורות, את כל הלימודים, בתורה שה' נותן לנו באהבתו המוחלטת אלינו. עלינו להחזיר אהבה אליו ("כמים הפנים לפנים" טו). שוב, חג שמח!

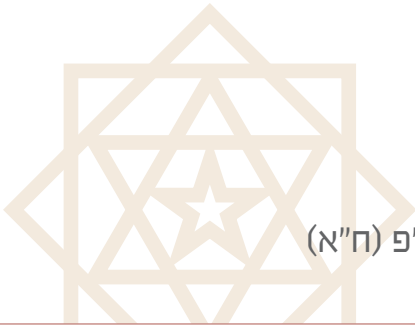
עט משלי כז, יט.

לקבל אותה באופן שהסברנו כעת, ולקבל את התורה מפי משיח עצמו — "תורה חדשה מאתי תצא" טח — ואז לא יהיה צורך עוד ברב ותלמיד אלא "כולם ידעו אותי" באופן ישיר. זו התכלית הבסיסית של התורה — להחדיר את התורה במנוחה ב־יג כחות הנפש.

עח ויקרא רבה יג, ג (ע"פ ישעיה נא, ד).

הלומד על מְנַת לַעֲשׂוֹת | צידה לדרך

- ◆ "בשבת נתנה תורה" — ה' רוצה שנקיים את התורה במנוחה, ללא מתח.
- ◆ מנוחה היא חזרת האנרגיה למקורה — במתן תורה אנחנו חוזרים להתאחד עם ה'.
- ◆ הדריכות הראויה בעבודת ה' אינה מתת, אלא קיום מצוות ב"אבר חי" מתוך מנוחה וענג.
- ◆ על חוית התאחדות מקבל התורה עם נותן התורה נאמר "כי בהן ימצא מרגוע לנפשו".
- ◆ מתן תורה בשבת הוא סוד תחית המתים — טל תורה בו ה' החיה אותנו ועתיד להחיות אותנו.
- ◆ במתן תורה התאחדו הוי' דלעילא (שלפני הצמצום) והוי' דלתתא (שלאחר הצמצום).
- ◆ "אין טוב אלא תורה" — "טוב לשמים", "טוב לבריות" ו"טוב לי".
- ◆ החסיד חושב קודם על הזולת — אך יודע שטובת ה' וטובת הזולת היא גם טובתו.
- ◆ על הטוב להתגלות במושכל־מורגש־מוטבע — "שכל טוב", "לב טוב" ו"מעשים טובים".
- ◆ שפלות המלך הפנימית עושה אותו כלי.
- ◆ כשהאור חוזר למקורו מתגלה שהאור והחשך הם אחד.
- ◆ ליל שבת כולו אור.
- ◆ ענג אלקי הוא תחושת נוכחות ה' בכל רגע מחיי.
- ◆ ענג גשמי ללא חיבור למקורו מסתיר על הענג האלקי.
- ◆ ב"ענג שבת" מתאחד הענג הגשמי עם הענג האלקי.
- ◆ לעתיד יהיה "טעם עצו כטעם פרי" — ידיעת ה' בחיי היום־יום כבקיום תורה ומצוות.
- ◆ שויון המאורות הוא כאשר "כולם ידעו אותי" — כל אחד יאיר את השגת ה' היחודית לו.
- ◆ המחשבה היא בחינת החי שבאדם — "כל חי מתנועע" ו"המחשבה משוטטת תמיד".
- ◆ תנועה מתוך מנוחה מהירה ויציבה יותר.
- ◆ שבת היא יום של שירה — דיבור זורם ללא מאמץ.
- ◆ ברעוא דרעוין יש לעסוק בדברי תורה המעוררים לתשובה מאהבה.
- ◆ עשיה שבתית היא עשיה ספונטאנית, ללא מאמץ.
- ◆ מנוחת שבת היא מנוחה ללא הכרח וללא מאמץ.
- ◆ תכלית התורה היא קיומה במנוחה — תורה במודעות טבעית.

שיעור

התוועדות הכנה למתן תורה תש"פ (ח"א)

קנין תורה בשמחה ובפנימיות

קיצור מהלך השיעור

בשיעור־הכנה לשבועות אשתקד העמיק הרב בהסברת האיחול החסידי־המסורתי לשבועות – **קבלת התורה בשמחה ובפנימיות**. פרק א מעמיק ביפי הרמוז בניב הזה, המלמד על **החכמה־הבטול והאהבה** הנדרשות לקבלת התורה, ומקביל את **תורה־שמחה־פנימיות לחכמה־בינה־דעת**. עיקר החידוש בהסבר הוא הבנה **שדעת** פירושה **פנימיות**, ו**פרק ב** מעמיק בתכונת הקנין הפנימי של הדעת בה עלינו לזכות ל"קנין תורה". לקוצר המקום, השמטנו מהשיעור רמזים שהיו מיוחדים לשנת אמירתו (**תש"פ**, שנת **תורה־שמחה־פנימיות**) וכן עוד שני פרקי התבוננות בפסוקי הקנין ובמשנת קנין תורה. הגרסה המלאה נשלחת בתפוצה אליה ניתן להרשם בדוא"ל itiel@pnimi.org.il

יש חשבון מפורסם של המלה **תורה** (611), שבחלוקה למרכיבים הראשוניים שלה עולה **אהבה** (13) פעמים **בטול** (47). בטול הוא פנימיות החכמה^א, "אורייתא מחכמה נפקת"^ב. והנה, גם כשמחברים את המלים **שמחה־פנימיות** (949) הן עולות כפולה של **אהבה**, **אהבה** (13) פעמים

נרשם ע"י איתיאל גלעד. לא מוגה. התוועדות הכנה למ"ת (ח"א). ב' סיון תש"פ - כפר חב"ד.

א ראה סוד ה' ליראיו ש"א פ"ב (ונתבאר בשיעורים בסוד ה' ח"ג); לב לדעת מאמר "פרק בעבודת ה'" באור ב (עמ' ז).

ב זהר ח"ב קכא, א. וראה שם פה, א.

א. קבלת התורה בשמחה ובפנימיות

קבלת התורה בשמחה ובפנימיות – בטול, חכמה ואהבה

שלום לכולם. אנחנו מתכוננים עכשיו לחג שבועות, "זמן מתן תורתנו". עוד שעה קלה כבר מתחילים "שלושת ימי הגבלה". הברכה המסורתית שהרבי הקודם והרבי היו מברכים לפני שבועות את כולם היא "קבלת התורה בשמחה ובפנימיות". הרבה פעמים דברנו על הביטוי והסברנו מהי שמחה ומהי פנימיות, אבל ראוי כל שנה לחשוב מחדש.

חכמה (73).

את ה-**בטול** פעמים **אהבה**, האור של התורה – "תורה אור"^א.

זו הקדמה יפה לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

תורה־שמחה־פנימיות – חכמה־בינה־דעת

חוץ מהרמוז, צריך להבין פשט – מהי שמחה ומהי פנימיות? למה התורה צריכה להתקבל בנפש דווקא בכלי שמורכב משתי התכונות האלה יחד, שמחה ופנימיות?

הרגע אמרנו שהתורה היא החכמה של ה' – "אורייתא מחכמה נפקת" בלשון הזהה, התורה יוצאת וניתנת־מתגלה לנו מהחכמה של ה'. מהי שמחה? בינה^ב. חכמה היא אבא בקבלה, זו התורה, ושמחה היא אמא, "אם הבנים שמחה"^ג. אני כבר מתחיל להבין שבשביל לקבל את התורה־החכמה אני צריך את בת הזוג, השמחה, שהרי אי אפשר אבא בלי אמא. כתוב שחכמה ובינה הן "תרין ריעין דלא מתפרשין לעלמין"^ד – שני חברים שלעולם לא נפרדים, תמיד יחד. לאור זאת שתורה היא חכמה ושמחה היא בינה, מהי פנימיות? פנימיות היא דעת, הכח השלישי של המוחין.

מוחין אינם רק שכל. כתוב בקבלה וחסידות שמוחין הם חיות^ה. ביטוי רווח בקבלה הוא המשכת מוחין – צריך להמשיך מוחין ללב. מהי המשכת מוחין? לא שכל – מוחין הם חיות, "כי הם חיינו ואורך ימינו", התורה היא החיים שלנו, "ובהם נהגה יומם ולילה"^ו. במוחין־בחיות יש את שלשת הכחות הידועים – חב"ד. בתוך המוחין גופא, הבינה ודעת תלויות זו בזו – "אם אין דעת אין בינה, אם אין בינה

המספר הזה שווה בגימטריא גם **אהבת ישראל**. כמו שלפני התפלה כל אחד מקבל על עצמו את מצוות עשה של "ואהבת לדעך כמוך"^ז – הכלי להתפלל בשם כל ישראל, שהקרבן שלי (תפלה במקום קרבן^ח) יהיה "תמים יהיה לרצון"^ט – כך גם הכלי לקבל את התורה הוא אהבת ישראל. שייך גם לראש חדש סיון שהיה אתמול, "ויחן שם ישראל נגד ההר"^י – "כאיש אחד בלב אחד"^{יא}. בשביל לקבל את התורה צריך לחנות "כאיש אחד בלב אחד". "ויחן" גם מלשון חן – שכל אחד ימצא חן בעיני השני.

נחזור לרמז ונראה פה את היפי: חכמה היא שם הספירה, הכח בנפש, ופנימיות החכמה היא בטול, כפי שידועים ולומדים כל הזמן. משה רבינו, נשמת החכמה של עם ישראל ("מן המים משיתהו"^{יב}, מי החכמה^{יג}), חי 120 שנה – **חכמה** ועוד **בטול**, שם הספירה עם התכונה הפנימית שלה (כאשר ההפרש ביניהם

הוא שם הוי' ב"ה – "הוי' בחכמה", הוי' **בטול** עולה **חכמה**). שוב, **תורה** היא **אהבה** פעמים **בטול** ו**שמחה־פנימיות** עולה **אהבה** פעמים **חכמה** (וביחד, **תורה־שמחה־פנימיות**, הכל עולה 120 פעמים **אהבה**) – ממש זוג מן השמים. **חכמה** פעמים **אהבה** היא יחסית הכלי לקבל

הכלי לקבל

את התורה הוא
אהבת ישראל.
"ויחן שם ישראל
נגד ההר" –
"כאיש אחד בלב
אחד". "ויחן" גם
מלשון חן – שכל
אחד ימצא חן
בעיני השני

ג ויקרא יט, יח.

ד בראשית רבה סח, ט.

ה ויקרא כב, כא.

ו שמות יט, ב.

ז רש"י שם.

ח שמות ב, י.

ט ראה תקו"ז תקון סט (קי, ב).

י משלי ג, יט.

יא משלי ו, כג.

יב ראה סוד ה' לראיו ש"א פ"ג (וביאורו בשיעורים בסוד ה' ח"ג); אל עולם הקבלה פ"ז; ספר הנפש פ"ו.

יג תהלים קיג, ט.

יד ראה זרה ח"ג רצ, ב; זרה ח"א קכג, א.

טו ראה שעה"כ דרושי ק"ש דרוש ד.

טז ברכת "אהבת עולם" של ערבית.

זהו ההסבר הפנימי לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות - לקבל בנפש את החכמה האלקית על ידי היחוד בנפש של השמחה הבינה עם הפנימיות הדעת

ה'סודי' **אהוה**^{כג} (ראשי תבות "את השמים ואת הארץ"^{כד}, יחוד שמים וארץ, רוחניות וגשמיות – יחוד הוא הכח הפנימי של הדעת), על שמו נקרא הבעל שם **טוב**^{כה} (בעליו של השם העולה **טוב**), בעל ההילולא של שבועות^{כז}. דעת היא גם כח היחוד בין החכמה והבינה^{כז}, גם הגילוי של הכתר שמעליהן^{כח}, גם הכח שמחבר את המוחין והמדות^{כט}, גם כוללת את כל שש מדות הלב (בהיותה "מפתחא דכליל

שית"^ל) וגם כח היחוד שמחבר הכל למלכות (כנ"ל, וכן תרין עיטורין שבדעת הן מקור המדות והמלכות – בנין הז"א מן החסדים שבדעת ובנין הנוקבא מהגבורות שבדעת^{לא}). אם כן, הדעת כוללת את כל ה"עשר ספירות בלימה"^{לב} שכנגד עשרת כוחות הנפש^{לג}.

מזיהוי הדעת עם הפנימיות יוצא ש'פנימיות קניית מה חסרת, פנימיות חסרת מה קניית'. מי שלומד חסידות, בפרט חסידות חב"ד, מונח לו כך בפשטות – שהעיקר הוא פנימיות, להיות 'פנימי' ולא להיות 'חיצוני'. זו דעת.

כג פע"ח שער ק"ש פכ"ה.
כד בראשית א, א. זהר חדש (מדרש הנעלם) ז, ב.
כה ראה הקדמת בעש"ט עה"ת.
כו וראה עוד בחלקו השני של השיעור – נדפס לקמן.
כז שער מאמרי רשב"י, פירוש האד"ז (עמ' רמט); תו"א יט, ב ובנסמן שם.
כח תו"א יט, א ואילך ובריבוי מקומות (וראה ע"ח שכ"ג פ"ה).

כט ראה תו"א הנ"ל הערה כז.
ל זהר ח"ב קעז, א.
לא ע"ח של"ד (תיקון הנוקבא) פ"ג (מ"ב).
לב ספר יצירה פ"א מ"ד; במדבר רבה יד, יא; ילקו"ש מלכים רמז קפה.
לג ורמז יפהפה: 6 פעמים **דעת** (סוד "מפתחא דכליל שית") ועוד 4 כוללי האותיות והתבה של כל דעת (סה"כ 24) = 2868 = כתר חכמה בינה חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד מלכות!

אין דעת"^ל, הן הולכות יחד (והסימן: **דעת-בינה** בגימטריא **ישראל**^ל). החכמה הולכת יחד עם יראה, כמו שכתוב באותה משנה בפרקי אבות – "אם אין חכמה אין יראה, אם אין יראה אין חכמה"^ט. כלומר, בתוך המוחין, חב"ד, החכמה יחסית קובעת ברכה לעצמה – החכמה היא יחסית האור (**יראה** אותיות **ראיה**, השייכת לחכמה, וכדלקמן), והכלי לקבל את החכמה הוא הבינה והדעת יחד.

התורה היא החכמה והבינה והדעת הן השמחה והפנימיות. זהו ההסבר הפנימי לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות – לקבל בנפש את החכמה האלקית על ידי היחוד בנפש של השמחה הבינה עם הפנימיות הדעת.

דעת – פנימיות הכוללת את כל הספירות

פשוט שתורה היא חכמה ושמחה היא בינה, בעיקר צריך להבין יותר את הדבר השלישי – הווארט שפנימיות היא דעת:

כתוב "דעת קניית מה חסרת, דעת חסרת מה קניית"^כ – העיקר בנפש הוא דעת. כתוב "גם בלא דעת נפש לא טוב"^{כא}. טוב הוא דעת – "בלי דעת נפש לא טוב" ועם דעת הנפש היא טוב, הדעת עושה שהנפש כולה תהיה "טוב" (וכידוע הרמז **שנפש** באתב"ש אותיות **טוב** לפי הסדר^{כב}). **טוב** הוא גם סוד שם הדעת – השם

יד אבות פ"ג מ"ז.
יח ברית כהונת עולם מאמר "אור פני מלך" פ"ד; מאמר "הסתנן אסתני" פמ"ט. בכתבי רמ"מ משקלוב ברבוי מקומות.
יט משנה זו נאמרה על ידי **רבי אלעזר בן עזריה** = ד"פ (ממוצע כל תבה) **יראה**.
כ קהלת רבה ז, לב (ובכ"מ). ראה נדרים מא, א.
כא משלי יט, ב.
כב במדבר רבה יח, כא.

ב. קנין תורה – "אמת קנה"

קנין התורה בפנימיות

כתוב במשלי "אמת קנה ואל תמכר"^{לד}. זהו ביטוי שמאד מתאים לחג שבועות, כי "אין אמת אלא תורה"^{לה} והפסוק אומר שצריך לקנות את האמת. איך קונים? עם דעת, עם פנימיות, כמו שנסביר.

יש מושג בהלכה שצריכים בקנין "דעת קונה"^{לו} ו"דעת מקנה"^{לט}. קנין הוא תמיד פעולה בין שנים, אחד קונה ואחד מקנה, וכדי שהקנין יפעל, יחול, צריך שכל אחד מהשנים יעשה זאת בדעת – חייבת להיות דעת המקנה וחייבת להיות דעת הקונה. כל מושג הקנין הוא מושג של דעת, והוא שייך מאד למושג "קנין תורה" – הפרק האחרון של פרקי אבות, פרק השייך לשבועות שתמיד קוראים בשבת לפני שבועות. ה' נתן לנו את התורה עם הדעת שלו, "דעת עליון". כתוב "אל דעות הוי' ולו נתכנו עללות"^{לז} – יש שתי "דעות", "דעת עליון" ו"דעת תחתון"^{לח}. יש הרבה פירושים לדעת עליון ודעת תחתון, ולענינו "דעת עליון" היינו דעת הקב"ה שמקנה לנו את התורה, "דעת מקנה", ו"דעת תחתון" היינו הדעת שלנו שקונים את התורה, "דעת קונה".

והנה, אם עושים את הגימטריא של שתי המלים "אמת קנה" החשבון הוא 596, בדיוק פנימיות! זהו רמז מאד מכון שפנימיות היא דעת. מה הדעת הפנימיות? המגמה הנפשית של "אמת קנה ואל תמכר". חג שבועות הוא הזדמנות לקנות את האמת – אבל לשם כך צריך דעת. הדעת שלנו לקנות את התורה, "דעת

קונה", היא אמירת "נעשה ונשמע"^מ – הדעת שלי שאני הולך על האמת, "אמת קנה", אני רוצה רק אמת. כאן מורגש שלקבלת התורה צריך פנימיות, אבל עוד לפני האמת צריכים שמחה – "בשמחה ובפנימיות".

קנה חכמה, קנה בינה

יש הרבה צורות של שרש קנה, אבל המלה "קנה" – בלשון ציווי – כתובה בספר משלי חמש פעמים. הפסוק שאמרנו הרגע, "אמת קנה ואל תמכר", הוא ההופעה החמישית, האחרונה. בקבלה יש הרבה כוונות למלה "קנה" ולמספר שלה. אחד העניינים העיקריים קשור לכך שבמתן תורה קבלנו **כתר** מצוות – **תריג** מצוות דאורייתא ו-17 מצוות דרבנן. יש ענין גדול שכל אחד ואחת, גם תינוקות קטנים בעריסה, ישמעו את קריאת התורה של שבועות – קריאת עשרת הדברות. בעשרת הדברות יש **כתר** אותיות, כנגד **תריג** מצוות התורה ועוד 7 מצוות דרבנן (שבע האותיות האחרונות, "אשר לרעך" – רומזות למצוות דרבנן, "רעך"^{מא}) – **תרכ** עמודי אור^{מב} (כל מצוה היא אור, **תריג** מצוות בגימטריא **אורות**^{מג}).

בכל אופן, בתוך הכתר יש שני 'פרצופים' – זו הלשון בקבלה – פרצוף "עתיק יומין", שבנפש הוא כח התענוג, ופרצוף "אריך אנפין", שבנפש הוא כח הרצון^{מד}. בדרך כלל הציור הוא שהפרצוף הראשון (או לפחות חלק ממנו) מתלבש בתוך הפרצוף השני, אבל בעולם הראשון שה' ברא הם פשוט אחד למעלה מהשני^{מה}. אם נחלק **כתר** (620) חצי-חצי – כל חצי יקבל **יש** (310)^{מו}.

מ שמות כד, ז.

מא תורת משה (לחת"ס) לשבועות.

מב תפלת רבי נחוניא בן הקנה (הובאה בפרדס ש"ח

פ"ג); תניא, אגה"ק כט.

מג קול ברמה אותיות כג ורי.

מד בריבוי מקומות. ראה למשל לקו"ת אמור לט, א; שלח לט, ב.

מה ע"ח ש"ו (התיקון) פ"ה. ובריבוי מקומות.

מו ספר הליקוטיוס וישב פמ"ח. ובכ"מ.

לד משלי כג, כג.

לה ירושלמי ר"ה פ"ג ה"ח; הקדמת איכה רבה פסקה ב; פסיקתא דרב כהנא פסקא טו אות ה.

לו **דעת קונה** בגימטריא סופי התיבות "אמת קנה ואל תמכר" (635)!

לז קידושין ט, ב. ובכ"מ.

לח שמואל"א ב, ג.

לט ע"ח שכ"ה (חסדים וגבורות) דרוש ב (מ"ק). ובריבוי מקומות.

חמש הופעות

ה"קְנָה" בספר
משלי: "קנה
חכמה קנה בינה",
"ראשית חכמה
קנה חכמה
ובכל קנינך קנה
בינה", "אמת קנה
ואל תמכר". כל
הפסוקים האלה
נקראים "קנין
תורה" – חשוב
מאד שנזכר
אותם

הכתר נקרא גם **ישיש**, **יש-יש**,
"להנחיל אהבי יש"מז – יש עליון
ו-יש תחתון, כך כתוב בקבלה.
מהחצי התחתון של הכתר (ה-יש
התחתון), הרצון שבנפש, יוצאים
שני צינורות – אחד לחכמה-
אבא (התורה) ואחד לאמא-בינה
(השמחה, ואם יש בינה-שמחה
יש גם דעת-פנימיות, כנ"ל).
אם כל אחד מקבל חצי מה-יש
(310) התחתון, כל אחד מקבל
קנה (155, בגימטריא הכי פשוטה
ומסודרת של המספר). להסבר
הזה בקבלה יש מקור בפסוק
מפורש במשלי – "קנה חכמה
קנה בינה"מח, רמז מכוון ופלאי.

"קנה" בעצם הוא דעת, כמו שהסברנו, אבל
פעולת הדעת מתחלקת – יש דעת שמקנה את
אור הכתר לחכמה ויש דעת שמקנה את הכתר
לבינה, "קנה חכמה קנה בינה".

בינה ותבונה, אבא עילאה וישראל סבא

מה שהסברנו עד כאן כתוב בפירושו. נרחיב
עוד: "קנה חכמה קנה בינה" הוא הפסוק הראשון
שכתוב בו "קנה", לשון ציווי, במשלי. אבל שני
פסוקים הלאה יש עוד פסוק בו כתובים אותם
ביטויים, אבל עם תוספת מלים – "ראשית
חכמה קנה חכמה ובכל קנינך קנה בינה". אם
כן, כעת אמרנו את חמש הופעות ה"קְנָה" בספר
משלי: קודם "קנה חכמה קנה בינה", ביטוי בפני
עצמו; אחר כך פסוק שלם, "ראשית חכמה קנה
חכמה ובכל קנינך קנה בינה"; ובסוף הפסוק
שלנו, בו התחלנו, "אמת קנה ואל תמכר". כל
הפסוקים האלה נקראים "קנין תורה" – חשוב
מאד שנזכר אותם.

למה צריך לומר פעמיים "קנה חכמה"

ו"קנה בינה"? ההסבר – על פי
הקבלה^{מט} – הוא שבכל אחד
מכחות הנפש, חכמה ובינה, יש
שתי קומות בנפש – שתי קומות
של חכמה ושתי קומות של בינה.
לשתי קומות הבינה יש אפילו
שם נפרד בלשון הקדש – בינה
היא השם הכולל, אך בפרטות
לקומה העליונה קוראים בינה
ולקומה התחתונה קוראים תבונה
(כמו בפסוק "מים עמקים עצה
בלב איש ואיש תבונה ידלנה"^נ).
בדמויות של התורה בינה היא
שרה אמנו ותבונה היא רבקה
אמנו^{נא}. בחסידות מסבירים^{נב}
את הכחות הללו בנפש – בינה

היא כח התפיסה ותבונה כח הקליטה-ההפנמה.
הבינה מקבלת מהחכמה, "ברק המבריק על
השכל"^{נא}. כאשר אדם מקבל הברקה בנפש הוא
צריך קודם כל כח לתפוס אותה, שלא תתעלם.
התפיסה היא עוד לא הפנמה גמורה, היא רק
ההתחלה. אחר כך באה הקליטה, העיכול של
הדברים – ההפנמה וההחדרה ללב הן תבונה.
כמו שיש שתי בחינות-קומות של בינה יש
גם שתי דרגות של חכמה. בינה ותבונה הן שתי
מלים מהתורה, אך לגבי חכמה אין שתי מלים
מן התורה אלא ביטוי מהקבלה – החלק העליון
של החכמה, חכמה עילאה, היא אבא עילאה
והחלק התחתון של החכמה נקרא ישראל-סבא.
"ישראל סבא" הוא כינוי של יעקב אבינו^{נא}, אבל
לא כבן של יצחק אבינו ונכד של אברהם אבינו,
אלא כאבי השבטים. חז"ל אומרים שכאשר

מט ראה שער הפסוקים הנ"ל; פירוש הראב"ד לספר
יצירה פ"א מ"ד.

נ משלי כ, ה.

נא לקו"ת (האריז"ל) פרשת תולדות.

נב שער היחוד פ"ב (ק, א) ופכ"ו (קכח, ב); המשך
"בשעה שהקדימו" תער"ב ח"א עמ' רס, רסה ואילך. ובכ"מ.

נג תניא, אגה"ק טו.

נד בראשית רבה סה, יא ובריבוי מקומות.

מז משלי ח, כא.

מח משלי ד, ה. וראה שער הפסוקים עה"פ.

כתוב בחז"ל "מה להלן באימה ביראה ברתת ובזיע אף כאן באימה ביראה ברתת ובזיע" ^ס – יראה הולכת עם חכמה (כנ"ל). אבל יש את החוויה שמתוארת בתורה, מיד אחרי "וכל אשר לרעך" – "וכל העם ראים את הקולות" ^{סא}. רואים קולות? אני שומע קולות, לא רואה! חז"ל אומרים שהיה פה נס – "רואים את הנשמע" ^{סב}. חושי הנפש, הראיה והשמיעה, התאחדו, התכללו זה בזה. זו חויה של דעת עליון – ראייה ושמיעה הן חכמה ובינה, והכח שמחבר אותן הוא דעת. היתה פה דעת שמחברת בין ראייה ושמיעה עד שראו את הקולות.

בתורה מפורש שראו את הקולות – מה לגבי הכיוון השני? זו תוספת של חז"ל ^{סג}. בתורה שבעל פה יש מאן דאמר שכמו שראו את הנשמע כך שמעו את הנראה. התורה אומרת שראינו את הקול, אבל אם כבר יש התכללות של חושים – מוסיפים שכמו שראינו את הקול כך שמענו את האור. מה ההבדל? כל אחד כאן הוא יחוד של חכמה (ראיה) ובינה (שמיעה):

כתוב שראית הנשמע היא "חכם בבינה" ^{סד} – העיקר הוא ה"נשמע". אובייקטיבית היה פה קול, אבל ראינו את הקול – זו בדיוק החוויה שתארנו, תחושת אור בתוך הנשמע. כך צריך לקבל את התורה – כאשר אני שומע משהו אני רואה אור, רואה את האור של המלים, של האותיות המרכיבות את המלים. כל אות מופיעה כאות ומופת, ואות היא גם מלשון "אתא בקר" ^{סה}, הופעת אור – "הבקר אור" ^{סו} (הבקר אותיות **רבקה**, תבונה, ו"הבקר אור" היינו אור החכמה המאיר בתבונה – "חכם בבינה"). שוב, זהו יחוד ישראל סבא ותבונה – "חכם בבינה". חז"ל

השבטים אמרו "שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד" ^{נה} הם פנו לאביהם, "ישראל סבא" ^{נו} – אף שהם קוראים לו סבא, זו התייחסות הבנים לאבא. כלומר, הבנים קרובים לחלק התחתון של החכמה, לכן הוא קבל את הכינוי ישראל סבא (לאפוקי מ"ישראל זוטא", או "ישראל" סתם, שהוא פרצוף זעיר אנפין, פרצוף מדות הלב הנולדות מהזיווג של ישראל סבא ותבונה). אנחנו מכירים את הביטוי החשוב "ברוח ישראל סבא", כל החינוך שלנו צריך להיות ברוח ישראל סבא – רוח התורה, רוח היהדות.

שוב, ישראל סבא הוא בן זוג של תבונה. אם בינה ותבונה הן שדה אמנו ורבקה אמנו אז אבא עילאה וישראל סבא הם אברהם אבינו ויצחק אבינו (ואזי, על שתי קומות החכמה נאמר "ואלה תולדת יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק" ^{נד}). על היחוד העליון, של אבא ואמא עילאין, אומרים "הבן בחכמה" ^{נה} – תוך כדי החכמה ההברקה תבין, תתפוס את ההברקה. על היחוד התחתון של ישראל סבא ותבונה אומרים "חכם בבינה" – תחכם, או תרגיש את נקודת האור, בתוך התבונה, כך שבתוך המרחב היחסי של ההבנה וההשגה תהיה חוית אור, רושם של נקודת הברקה.

"רואים את הנשמע" ו"שומעים את הנראה"

למה כל ההסבר הזה קשור? לחוויה של מתן תורה. צריכים בימים אלה להתכונן מתן תורה, וכשמתכוננים לקבל את התורה צריך לזכור מה היה, "והימים האלה נזכרים ונעשים" ^{נט} – לזכור מה היתה החוויה שלנו במעמד הר סיני, בשעה ששמענו את "אנכי וגו'" מפי הגבורה. בגדול,

ס ברכות כב, א.

סא שמות כ, טו.

סב רש"י על שמות כ, טו ע"פ המכילתא.

סג מכילתא פרשת בחדש ט.

סד אמרי בינה שער הק"ש פרקים נ"ט; תו"ח נח נז, ד; בשלח קפ, ב. ובכ"מ.

סה ישעיהו כא, יב. ראה לקו"ת שה"ש לג, א (ובכ"ד).

סו בראשית מד, ג.

נה דברים ו, ד.

נו ראה פסחים נו, א; בראשית רבה צח, ג; דברים רבה ב, לה; זחר ח"ב מג, א (ובכ"ד).

נד בראשית כה, יט.

נט ספר יצירה פ"א מ"ד.

סו אסתר ט, כה.

את התורה היא אמירת "נעשה ונשמע" – כבר לפני קבלת התורה הכנו את הכלי לקנות את התורה. מה פירושו? קודם "נעשה", אנחנו מתחייבים מאה אחוז לקבל ולעשות, ואחר כך "נשמע" את הפנימיות, אבל קודם כל "קבלת עול מלכות שמים"^{סח}. אם כן, "נעשה ונשמע" היינו על דרך "היום לעשותם"^{סט} ומחר לקבל שכם"^ל. ההפנמה, השכלית וגם הרגשית, של מתן תורה היא יעד – עתיד. אבל "היום לעשותם". אם כן, איך אפשר לפרש "ראים את הקולת", "רואים את הנשמע"? שאף על פי שעיקר הכלי הוא ההתחייבות לקיים גם ללא הבנה והפנמה, קבלת עול מלכות שמים של "נעשה", בכל זאת אני כבר רואה-חש את ה"נשמע", יש לי כבר תחושה של מה שאני עתיד לשמוע, לקבל ולהפנים זאת בפנימיות נפשי, לקבל את התורה בשמחה ובפנימיות.

סח ראה גם ברכות יג, א.
סט דברים ז, יא.
ל עירובין כב, א.

מוסיפים את הקומה העליונה של ראייה ושמיעה, חכמה ובינה, ואומרים שכמו שראינו את הקול גם שמענו את האור – גם שמענו-תפסנו את עצם האור, את עצם ההברקה של התורה כאור, "תורה אור", עוד לפני שמיעת המלים.

אם כן, כל זה מאד שייך למה שצריכים להרגיש – לזכור ובזכות ה"נזכרים" "נעשים" מחדש בחג שבועות^{סז}, כששומעים את עשרת הדברות – לראות את הקול ולשמוע את אור התורה.

סוד "נעשה ונשמע"

הפשט של "רואים את הנשמע" הוא "ראים את הקולת" כנ"ל. יש לכך עוד רמז יפה בחסידות – איפה כתוב "נשמע"? בתורה כתוב "הקולת", אבל חז"ל משתמשים במלה ה"נשמע". למה הדבר יכול לרמוז, חוץ מראית הקול?
אמרנו שה"דעת קונה" שלנו לקבל-לקנות

סז תקון שובבי"ם לרמ"ז. מובא בלב דוד (לחיד"א) פכ"ט.

הַלּוּמֵד עַל מִנְתַּלְעֵשׂוֹת | צִידָה לְדֶרֶךְ

- ◆ שמחה ופנימיות (אהבה פעמים חכמה) הן הכלי לקבלת התורה (אהבה פעמים בטול).
- ◆ ההכנה לקבלת התורה היא "ויחן שם ישראל", "כאיש אחד בלב אחד", מתוך מציאת-חן הדדית.
- ◆ תורה-שמחה-פנימיות הן חכמה-בינה-דעת.
- ◆ תיקון הנפש כולה תלוי בדעת-פנימיות.
- ◆ ה"דעת קונה" שלנו בקבלת התורה הוא תודעת "אמת קנה ואל תמכר" – שאיפת אמת פנימית.
- ◆ הכנה למתן תורה היא זכרון חוית מעמד הר סיני.
- ◆ "רואים את הנשמע" היינו יחוד ישראל סבא ותבונה ("חכם בבינה") – ראית אור בתוך השמיעה. "שומעים את הנראה", היינו יחוד אבא ואמא עילאין ("הבן בחכמה") – תפיסת האור עוד לפני המילים.
- ◆ תוך כדי ה"נעשה ונשמע" – קבלת עול של "היום לעשותם" הקודמת ל"מחר לקבל שכם" – זוכים לראית ה"נשמע", טעימה מהשכר העתידי.

”משה אוהב ישראל היה”

קיצור מהלך השיעור

חלקו השני של שיעור־הכנה לשבועות אשתקד עסק בסוד הפנימי העמוק של מתן תורה – **”מעשה מרכבה”**. פרק א פותח בשלש הדמויות אליהן יש להתקשר בשבועות – **משה רבינו, דוד המלך ורבי ישראל בעל שם טוב**. פרק ב מתמקד במשה רבינו ופורס את הסוגיא בה נאמר **”משה אוהב ישראל היה”**. פרק ג המבוסס על דברי ה”קדושת לוי” בביאור הסוגיא, מסביר כיצד **סוד ההתכללות** הוא הסוד העמוק של התורה לאמתתה – תורה שבכתב המבואר לפי התורה שבעל פה – והוא־הוא סוד ”מעשה מרכבה” של חג השבועות. גם בשיעור זה, לקוצר המקום, השמטנו קטעים חשובים רבים (מלבד פרק שלם נוסף, שיתפרסם א”ה בהמשך). הגרסה המלאה נשלחת בתפוצה אליה ניתן להרשם בדוא”ל itiel@pnimi.org.il

משה^(ב), דוד המלך נולד ונפטר בשבועות^ג וזהו גם היארצייט של הבעל שם טוב.

הרבי מזכיר זאת מדי שנה בהקשר של התחזקות בחת”ת (חומש־תהלים־תנייא): חמשה חומשי תורה הם ”תורת משה”. דוד הוא מלך אדיר ולוחם גדול, אבל הפנימיות אצלו היא עמוד התפלה – הוא נקרא ”נעים זמרות

א. שלשת צדיקי שבועות

משה, דוד והבעל שם טוב

ידוע שיש שלשה צדיקים שצריכים לזכור בשבועות, להתחבר ולהתקשר אליהם^א: משה רבינו, דוד המלך וישראל בעל שם טוב. מתן תורה שייך למשה רבינו (”תורה צוה לנו

ב דברים לג, ד.

ג ירושלמי ביצה פ”ב ה”ד וחגיגה פ”ב ה”ג (ראה בכור שור ב”ב יד, ב).

נרשם ע”י איתאל גלעדי. לא מוגה. התועדות הכנה למ”ת (ח”ב). ב’ סיון תש”פ – כפר חב”ד.

א ראה גם מאמר ”אבן ישראל” במעין גנים ח”ד.

ב. "משה אוהב ישראל" "ממחרת השבת" – שבת בראשית או מחרת יום טוב?

דוד שוה אוהב, וממילא משה-דוד-ישראל
עולה "משה אוהב ישראל". יש כזה ביטוי? כן, בדיוק מאמר חז"ל – "משה אוהב ישראל היה"¹. הכל מתחיל ממשה רבינו, הוא התורה, ו"משה אוהב ישראל" הוא משה-דוד-ישראל. לכאורה, פשוט ומובן מאליו שמשה אוהב ישראל, אבל הביטוי מופיע בחז"ל בהקשר מסוים – משהו פלאי:

יש מחלוקת ידועה בין בעלי המסורה של התורה שבעל פה לבין החולקים על התורה שבעל פה (אז הם נקראו צדוקים או בייתוסים, וגם היום יש כאלה בשמות אחרים), הקשורה דווקא לתקופה שלנו, ימי ספירת העומר וחג השבועות – מה הפירוש של "ממחרת השבת... תספרו חמשים יום"²? הצדוקים והבייתוסים, שהאמינו בתורה שבכתב אבל לא בתורה שבעל פה, פירשו כל דבר לפי הפשט שהבינו, והם הבינו שהכוונה ב"ממחרת] השבת" היא למה שנקרא "שבת בראשית", היום השביעי בשבוע – שמתחילים לספור את העומר אחרי שבת (שבפסח). אבל אנחנו, בעלי המסורה, שקבלנו "איש מפי איש עד משה רבינו", "הלכה למשה מסיני", את הפירושים האמתיים של התורה ("אמת קנה ואל תמכר") – קבלנו שבפסוק "ממחרת השבת" השבת היא יום טוב ראשון של פסח.

מעבר למשמעות באותו פסוק – שלמחרת יו"ט ראשון של פסח, ביום השני של פסח, קוצרים ומקריבים את העומר ומתחילים לספור את ימי ספירת העומר – עיקר ההשלכה הוא על שבועות. לפי דעת הצדוקים שבועות בכל שנה יוצא ביום ראשון בשבוע, כי אם סופרים חמשים יום – שבעה שבועות ועוד יום – ביום

ישראל³, והוא מזמר ומתפלל לה' בספר תהלים (כלשון הפסוק "כלו תפלות דוד בן ישי"⁴). הבעל שם טוב הוא תורת החסידות. הוא לא כתב ספר בעצמו, אבל אדמו"ר הזקן, נכדו הרוחני, כתב את תורתו – ספר התניא. צריכים לקבל את התורה עם שלשתם יחד.

תורה, שמחה ופנימיות

דברנו על ברכת הרבי לשבועות – "קבלת התורה בשמחה ובפנימיות". הסברנו שתורה, שמחה ופנימיות הם כנגד חכמה, בינה ודעת. שלשת הדברים גם מקבילים לשלשת הצדיקים: התורה שייכת למשה, כמובן, והוא החכמה. בתהלים יש שמחה. אפשר לומר תהלים עם בכי, אבל אפשר לומר גם תהלים שמח. דוד המלך היה טיפוס מאד שמח. גם כשהוא בכה לה' – הוא היה שמח, הוא שר את פסוקי התהלים שלו בניגונים שמחים. כאשר דוד העלה את ארון הקדש לירושלים הוא רקד לפניו, לפני התורה, בשמחה – "ודוד מכרכר בכל עז לפני הוי'... המלך דוד מפזז ומכרכר לפני הוי'".⁵ דוד המלך מקבל את התורה בשיא השמחה, ב"שמחה פורצת" כל גדר.

הבעל שם טוב – מייסד החסידות – הוא פנימיות, הדעת. הסברנו שהדעת היא הכח של קנין תורה, "אמת קנה ואל תמכר".⁶ לכן תורת הבעל שם טוב היא הקדמה והכנה קרובה לתורת מלך המשיח – שהכל יהיה קנין מובהק בנפש, "כי הם חיינו ואורך ימינו", קנין פנימי אותו חיים בכל רמח ורסה (במודעות טבעית).⁷

ד שמואל'ב כג, א.

ה תהלים עב, כ.

ו בחלקו הראשון של השיעור – נדפס לעיל.

ז ראה שמות רבה כג, ד. זהר ח"ב קנו, ב; וראה זהר חדש (מדרש הנעלם) יא ב.

ח שמואל'ב ו, טז.

ט משלי כג, כג.

י תפלת ערבית.

יא ראה שמות רבה מח, ד ותנחומא ויקהל ה.

יב מנחות סה, א'ב.

יג ויקרא כג, טז.

של חג הפסח.

חשוב להדגיש זאת גם בהקשר של הסוגיא שלנו: הצדוקים אומרים ששבועות תמיד חל ביום ראשון, יום החסד בשבעת ימי השבוע (שבעת ימי בראשית) – והם קושרים זאת למדת האהבה (פנימיות החסד) של משה, כפי שמיד נראה – אבל אליבא דאמת שבועות תמיד חל ביום החסד של ספירת העומר.

חשה אוהב ישראל?!

שוב, לפי הצדוקים, הטועים, "ממחרת השבת" בו מתחילים לספור הוא תמיד יום ראשון וממילא תמיד יחול שבועות ביום ראשון בשבוע. בויכוח עם חכמי ישראל, הרבנים, היה זקן בייתוסי ש"פטפט" (זהו הביטוי בגמרא, יש זקנים שמפטפטים) כנגד רבן יוחנן בן זכאי – "משה אוהב ישראל היה" ורצה לקבוע תמיד שחג שבועות יהיה יום ראשון בשבוע, כדי שיהיו תמיד שני ימים רצופים של קדש, של מנוחה ושמחה, בשביל לענג את ישראל. בתורה שבועות הוא רק יום אחד, כמו כאן בארץ ישראל, אבל אם הוא חל ביום ראשון יש שני ימים רצופים (השנה גם 'יוצאים ידי חובה', יש שני ימים רצופים – לא שבת-ראשון אלא שני-שבת).

אותו זקן בייתוסי טען שמה רבינו אהב יהודים, הוא אוהב ישראל, ולכן רוצה לענג אותנו תמיד בשני ימי חג רצופים. מה ענה לו רבן יוחנן בן זכאי? כתוב "אחד עשר יום מחדב"^ט, אם היינו זוכים היינו נכנסים מיד מחורב, מהר סיני, ליעד שלנו – ארץ ישראל. זו דרך של אחד עשר יום בלבד. אבל מה עשה משה רבינו? לקח אותנו ארבעים שנה במדבר! הכל כאן פולמוס – כשאתה מדבר נגד אויל, נגד טפוש, מדברים בשפה שלו. הרי בכלל לא משה רבינו קבע מתי יחול חג שבועות – הקב"ה נתן את התורה והמצוות. אבל אם אתה אומר "משה רבינו אוהב ישראל היה" נענה לך שהוא היה יכול

בו התחילו את הספירה נגמרים ה"חמשים יום". לכן, אם מפרשים ש"ממחרת השבת" היינו יום ראשון – גם חג שבועות יחול תמיד ביום ראשון. לפי חכמים היום בשבוע בו חל שבועות משתנה לפי הקביעות של פסח.

חג שבועות ביום החסד

לפני שנחזור לסוגיא, נרחיב בנקודה האחרונה: ידוע שיש לימי הפסח סימן של אתב"ש^י – היום הראשון של פסח, א דפסח, הוא ת, תשעה באב. אחד כך ב"ש – יום ב דפסח הוא חג שבועות. כך דורשים גם הלאה, אבל לעניננו הסימן הוא ב"ש^ט. באיזה יום השנה היה פסח? יום חמישי – ליל הסדר עשינו ביום רביעי בלילה (קביעות כמו ביציאת מצרים). אם פסח הוא יום חמישי, מתי התחלנו לספור את העומר השנה? ביום ששי – יום ששי היה חסד שבחסד. שבועות, "תספרו חמשים יום", תמיד יוצא ביום החסד של כל שבוע בספירה.

זהו רמז חשוב: יש שבעה ימי חסד בשבועות הספירה – חסד שבחסד, חסד שבגבורה וכו', ושבועות הוא כבר החסד השמיני (שהוא עצם מדת החסד – ח"סד, ח ר"ח ברבוע דהיינו ח בתכלית ההתכללות, וכמו שיתבאר סוד ההתכללות). התורה, כמו שהיא "תורת אמת"^ט, היא "תורת חסד"^י. איפה כתוב "תורת חסד"? ב"אשת חיל" – "פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה" (היינו האות פ של פרק "אשת חיל" שפסוקיו מסודרים לפי סדר אותיות הא"ב, רמז ברור לתורה שבעל פה, "פיה פתחה גו" – "תורת אמך"^י, התורה הצומחת מתוך האומה). חג שבועות הוא תמיד ביום החסד, היום השני

י ד' טור או"ח סימן תכח (ובשו"ע שם ס"ג).

טו והוא רמז בתבה הראשונה של תורתנו הקדושה, "בראשית" שחז"ל דורשים בראשית (סוכה מט, א; זהר ח"א ג, ב; תקון ד' תקון מו), ראשי תבות ב"ש ושאר האותיות יראת = תורה – הבי"ש רומז לזמן מתן תורתנו, חג שבועות.

טז מלאכי ב, ו.

יז משלי לא, כו.

יח שם א, ח.

אנחנו קבלנו את סוד ההתכללות, והוא עיקר התורה שלנו, עיקר ההבדל בין עולם התהו לעולם התיקון – אנו מאמינים בו ומיישמים אותו בחיים שלנו

בחסידות¹.

יש עוד שם למושג התכללות – הרכבה או "מעשה מרכבה". יש שני סודות בתורה, שני סודות במציאות שה' ברא – "מעשה בראשית" ו"מעשה מרכבה"². מה ההבדל ביניהם? בדיוק הענין הזה³: "מעשה בראשית" הוא מציאות נקודתית – כל דבר הוא נקודה בפני עצמה. לכן העולם הראשון שנברא, עולם התהו, נקרא "עולם הנקודים"⁴. בתהו

כל כל דבר הוא נקודה, ובנקודות אין התכללות. מה המאפיין של עולם התיקון וגם של תיקון הנפש? שיש רוחב – שכל נקודה מתרחבת. זהו סוד נקודה-קו-שטח⁵ – כל נקודה הופכת לקו קודם כל ואחר כך לשטח. כשיש שטח רחב גם השטחים מתחברים (השרש **חבר** הוא צירוף אותיות **רחב**), מזדווגים אחד עם השני, ואז יש תולדות – חיות וקיום, "חי וקים" (דהיינו עולם התיקון, לאפוקי עולם התהו שנשבר ומת).

מעשה מרכבה בחג השבועות

אם כן, ההתכללות שעושים בספירת העומר היא עשיית הרכבות. מתי קוראים בתורה על "מעשה מרכבה"? זהו בדיוק הנושא של חג שבועות. המרכבה בתנ"ך היא הפרק הראשון של ספר יחזקאל – הפטרת חג שבועות, שבו "מפטירין במרכבה". למה? כי זהו סיום כל שבעת השבועות בהם עשינו הרכבה.

1 כד מסוד ההתכללות באים לכלות הנפש, לשון התכללות – חושבנא דדין כחושבנא דדין – תכלית אהבת השי"ח, "כמעלת הזהב על הכסף", כמבואר בפרק ג בתניא, הרומז ל"תספרו חמשים יום", הפרק של גילוי שער הנון, כפי שהיה במתן תורה בחג שבועות (ראה ספר הלקוטים ואתחנן ד"ה "ותעבר ה' בי" ובמדבר רבה יד, כא).

2 כה חגיגה פ"ב מ"א. ראה הלכות יסודי התורה פרקים א"ד. כו לקוטי הש"ס (מהאר"י) חגיגה.

3 כד ראה ע"ח ש"ח פ"א (מ"ח).

4 כה ראה מאמר "נקודה, קו, שטח" במלכות ישראל ח"א – וש"נ.

להכניס אותנו לארץ בי"א יום אך במקום זה הוא השהה אותנו במדבר ארבעים שנה! זהו "אוהב ישראל"?!⁶

עד כאן הסוגיא בה כתוב הביטוי "משה אוהב ישראל היה", שהבייתוסים אמרו אותו בטענת שקא, אבל אחר כך משתמשים בו בקדש – ביטוי נכון, שרומז למשה דוד ישראל כנ"ל.

ג. עבודת ההתכללות

עיקר התורה שבעל פה – סוד ההתכללות

בספר קדושת לוי לרבי לוי יצחק מברדיטשוב זצ"ל, שהוא ודאי דורש טוב לעם ישראל ורוצה לענג את עם ישראל, יש הסבר פנימי לסיפור הזה בגמרא. איך הוא מסביר? מה עיקר המחלוקת בין הצדוקים לרבנים, לתורה שבעל פה שקבלנו מסיני? הוא אומר⁷ שהצדוקים, כמו שהזקן המפטפט מייצג אותם, לא האמינו בסוד ההתכללות⁸. אנחנו קבלנו את סוד ההתכללות, והוא עיקר התורה שלנו, עיקר ההבדל בין עולם התהו לעולם התיקון⁹ (והרי "שני אלפים תורה" הם התיקון אחרי "שני אלפים תהו"¹⁰) – אנו מאמינים בו ומיישמים אותו בחיים שלנו.

מהי התכללות? בדיוק מה שאנחנו עושים בספירת העומר – ספירה בה כל מדה בנפש כלולה מכל המדות. השבוע הראשון של הספירה כולו חסד, אבל היום הראשון חסד שבחסד, היום השני גבורה שבחסד וכו'. כך השבוע השני כולו גבורה, אך בפרט תמיד מתחילים מחסד, חסד שבגבורה וכו'. התכללות היא יסוד חשוב

5 כ קדושת לוי, דרוש לשבועות.

6 כא על היחס של תהו ותיקון בין תושב"כ (לבדה) לתושבע"פ – ראה שיעור ו' אדר ע"ז (ובכ"ד).

7 כה ראה תו"א כד, ד. מאמרי אדה"ז תקס"ח ח"א בתחלתו. ובכ"ד.

8 כה סנהדרין צז, א. עבודה זרה ט, א.

האלה לאמר^{לב}, כותרת-כללות עשרת הדברות, ויש גם רכב הוי', הרכב שהופיע עם "אנכי הוי' אלהיך וגו'^{לג} ששמענו מפי הגבורה. **רכב הוי'** עולה **רמח** – על ידי **רמח** מצות עשה אנו נעשים רכב לשם הוי' ב"ה). שוב, מעמד הר סיני מקביל בנ"ך למרכבת יחזקאל, ולכן בה מפטירים בחג שבועות – תמיד מפטירים במה שדומה לקריאת התורה, בתורה קראנו עשרת הדברות ובנביא מעשה מרכבה. למה? כי זו בעצם היתה עבודתנו כל ימי הספירה – להרכיב, לעשות התכללות.

אוהבים תמיד – לא רק ביום ראשון!

רבי לוי יצחק מברדיטשוב ממשיך ואומר שהבייתוסים לא מאמינים בהתכללות – הם לא מאמינים ב"מעשה מרכבה" אלא רק ב"מעשה בראשית", הם מאמינים בדברים נקודתיים אבל לא בדברים מורכבים.

מהו יום ראשון? חוץ מהפשט, שהצדוקי אומר שמשה רבינו רצה לתת לנו שני ימים רצופים כדי לענג אותנו, הוא גם יודע שיום ראשון בשבוע הוא חסד – לכן הוא אומר "משה רבינו אוהב ישראל". הוא טוען שמשה, שיש לו אהבת ישראל, הוא טיפוס של יום ראשון – הוא אוהב את יום ראשון, יום של אהבה. אם אתה אוהב את יום ראשון – אין לך מה לעשות ביום שני, אפשר ללכת לישון עד יום ראשון הבא, אתה רק יום ראשון. זו ההשקפה של טיפוס נקודתי, השקפה בעייתית שיכולה להתדרדר עוד ועוד: מתוך השקפה זו יוצא כישוף – "מעונן"^{לד} שמחשב עונות, מתי יפה להתחיל מלאכה זו ומתי לחדול כו'. אם יש התכללות אז תמיד טוב, וכמו שיתבאר. ועוד, מתוך הקשר ליום ראשון של אותו צדוקי, שאינו מאמין בתורה שבעל פה, יוצאת הנצרות המקדשת את יום ראשון בשבוע, יום החסד, אבל ביום שני, יום הגבורה והדין אפשר לשפוך דם כו'

לב שמות כ, א.

לג שם פסוק ב.

לד דברים יח, י (וראה רש"י עה"פ).

כל התקופה הזו עשינו תיקון מדות בנפש – מהו תיקון מדות? הרכבה, התכללות המדות. שאדם לא נקודתי, לא קנאי רק לקצה אחד – הוא כלול, וממילא הוא רגוע, הכל אצלו בהתיישבות, בישוב הדעת (כח הקניין בנפש, כנ"ל). זו העבודה שלנו במשך שבעה שבועות – לחולל את ההתכללות בנפש. אז מגיעים לחג שבועות, שכל החוויה שהיתה, "נוכרים ונעשים"^{לט}, היא חוויה של מעשה מרכבה.

בתיקון ליל שבועות קוראים כמה פרקי תהלים שקשורים למתן תורה, והפרק של דוד המלך שהכי קשור למתן תורה הוא פרק סח – חלק מהתיקון. הסימן של **סח** הוא **חיים**, "כי הם חיינו". קוראים גם את פרק קיט, כי כולו מדבר על התורה. בכל אופן, בפרק **חיים** כתוב "רכב אלהים רבתים אלפי שניאן אדני במ סיני בקדש" – ה' בא עם המרכבה שלו לתת לנו את התורה.

כתוב^ל שבתוך התורה גופא הסיפור של מתן תורה, מעמד הר סיני, הוא ה"מעשה מרכבה" של התורה. יש

מעשה בראשית, התחלת התורה, "בראשית ברא אלהים... אשר ברא אלהים לעשות"^{לא}, וכשמגיעים לפרשת יתרו וקוראים על מתן תורה זהו מעשה מרכבה – הרכב של הוי' – בחמשה חומשי תורת משה (יש "רכב אלהים", הרכב שהופיע עם "וידבר אלהים את כל הדברים

כט אסתר ט, כח. תקון שובבי"ם לרמ"ז (שעל ידי שנזכרים למטה נעשה כעת למעלה). מובא בלב דוד (לחיד"א) פכ"ט.

ל ראה רד"ק יחזקאל א, כח; לבוש או"ח תצד ס"א; לקו"ש חל"ג שיחה א לחג השבועות (עמ' 18 ואילך) וש"נ. ובכ"ד.

לא בראשית א, א"ב, ג.

מהו תיקון מדות?
הרכבה, התכללות
המדות. שאדם
לא נקודתי, לא
קנאי רק לקצה
אחד – הוא כלול,
וממילא הוא
רגוע, הכל אצלו
בהתיישבות,
בישוב הדעת

הוא בהחלט מקבל ש"משה אוהב ישראל" – אדרבא, הוא עוד יותר אוהב, בכל דבר שהוא עושה הוא אוהב. גם אם הוא עושה דבר שנראה לא אהבה – תדע לך שגם זו אהבה. כל מה שהוא עושה הוא אהבה, כמו הקב"ה. הכל אהבה – החסד הוא "יומם יצוה הוי' חסדו"^{לה}, "יומא דאזיל עם כולהו יומין"^{לו}, היום המתלווה לכל המדות הימים. לפי הסבר זה, עיקר סוד המרכבה הוא לגלות דווקא את החסד הראשון בכל מקום – שנמצא בכל. ה' ברא את העולם מתוך חסד, "בהבראם"^{לז} באברהם^{לח}, ואותו חסד, האהבה, נמצא בכל יום של מעשה בראשית. זהו הגילוי לו זוכים דווקא במתן תורה, "תורת חסד", שהופכת את העולם למקום של התכללות ותיקון. שנזכה לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות!

לה תהלים מב, ט.

לו ראה זהר ח"ג קג, איב; קצא, ב; ע"ח שכ"ה (דרושי הצלם) דרוש ב; פע"ח שער ח"ס פ"א.
לז בראשית ב, ד.
לח בראשית רבה יב, ט; פסיקתא דרב כהנא נספחים אות א; זהר ח"א צא, ב.

(ליום שבת קדש אין להם שום מושג וקשר כלל). איך הוא מסביר את תשובת רבן יוחנן בן זכאי? התכללות אומרת שכל יום כולל הכל. אם אתה אוהב את יום ראשון – דע לך שיש יום ראשון בכל יום. כמו שיש שבת בכל יום – "יום ראשון בשבת", "יום שני בשבת" וכו' – כך כל יום נמצא בכל אחד מהימים. אם אפילו שבת קדש, שיש הבדל עצום בינה לבין כל יום אחר, נמצאת בכל יום – כל שכן שיש יום ראשון בכל יום, אהבה וחסד בכל יום. אם אתה איש של חסד, והתורה היא "תורת חסד", תמצא את החסד בכל מקום. אנחנו מאמינים שיש אהבה גם בתוך היראה, גם בתוך הבטחון, גם בתוך התמימות – בתוך כל מדות הנפש יש אהבה. אם אתה רוצה אהבה ועונג לא חייבים להסמיק את חג שבועות לשבת – בכל יום בשבוע יכולים להיות האהבה והעונג של שבת.

כך הוא מסביר את קושית הלא-מאמין בתורה שבעל פה ואת תשובת התורה שבעל פה – בסוד ההתכללות, בפרט בענין משה.

הַלּוּמֵד עַל מִנְתְּ לַעֲשׂוֹת | צִידָה לְדֶרֶךְ

- ◆ בשבועות יש להתקשר למשה רבינו, לדוד המלך ולמורנו הבעש"ט.
- ◆ יש לקבל את התורה עם שלשתם על ידי התחזקות בלימוד החת"ת – חומש ("תורת משה"), תהלים (ספרו של דוד), תניא (ספר היסוד של החסידות, תורת הבעש"ט).
- ◆ קבלת התורה בשמחה ובפנימיות היא מכח משה (תורה), דוד (שמחה) והבעש"ט (פנימיות).
- ◆ חג השבועות חל תמיד ביום הראשון של ספירת העמר – יום החסד.
- ◆ עיקר התורה הוא סוד ההתכללות – המושג רק על ידי תורה שבעל-פה.
- ◆ דווקא **התכללות** מביאה ל"**כלות הנפש**".
- ◆ "מעשה מרכבה" הוא סוד ההתכללות – ההרכבה בין דברים שונים.
- ◆ תיקון הנפש הוא התכללות המדות המביאה לישוב הדעת.
- ◆ תפיסה נקודתית מביאה לכישוף ולעבודה זרה.
- ◆ בתפיסת ההתכללות כל יום כולל את כל הימים וכל זמן מסוגל לכל אחת ממדות הנפש.
- ◆ "משה אוהב ישראל" – לא רק ביום ראשון אלא בכל ימות השבוע.
- ◆ "תורת חסד" מגלה את החסד בכל ימי מעשה בראשית.

לשמיעת הניגון מתוך פרויקט "קולמוס הנפש": youtu.be/CmBec2zXMao
ניתן לשמוע את הניגון גם בקו הפנימי פיון שלנו במספר 02*5434297 שלוחה 4 < 10 < 484

יהודים טובים

בחג השבועות אנו מתקשרים לשלשה צדיקים: משה רבינו נתן התורה, דוד המלך שנולד ומת בשבועות, ומורנו הבעל שם טוב שהסתלק בשבועות. שלשתם נקראו "טוב": משה "ותרא אותו כי טוב הוא". דוד הוא "טוב ראי" ועל משיח בן דוד נאמר "גאלך טוב" (במגילת רות), והבעל שם טוב. אצל משה מאיר "טוב בעצם", ענג גלוי. דוד הוא "טוב ל...", הרצון השואף למטרה רחוקה. והבעל שם טוב הוא "עצם הטוב", הטוב הפלאי המושג באמונה בלבד, כמו ה' שהוא עצם הטוב ו"טבע הטוב להיטיב".

[מעין גנים במדבר עמ' קנה]

נועם אלימלך

פרשת במדבר

והיו לי הלויים

ישראל בה', "עתיד זה ללוות את הבנים לאביהם שבשמים"¹. וכך מפרש הנועם אלימלך "והיו לי הלויים" כמתייחס לכל ישראל – "כשתהיו דבוקים ולוויים לי". כלומר, ישראל הם בחינת אשה (הנקראת לויה), כמו בפסוק (הנדרש בהמשך) "אני לדודי ועלי תשוקתו".

יש כאן שלשה שלבים: ראשית, ההתעוררות שלנו לדבקות בה', "והיו לי הלויים". אחר כך "על ידי זה תגרמו שאעשה נסים ונפלאות בעולמי". ולבסוף "ויהיה היכולת בידכם להשיג אותי על ידי מפעלי, וזהו אני ה' שתדעו אותי שאני ה'". זהו סדר מובהק של הכנעה-הבדלה-המתקה: דבקות המקבל במשפיע היא על ידי הכנעה, בסוד "איהי בהוד", הנוקבא-המלכות עולה למקום ההוד בשעת הזיווג, הוד שייך להודאה והכנעה (הוד הוא סיום קו שמאל, שייך ללויים בקו שמאל). מה שהקב"ה עושה נסים ונפלאות היינו הבדלה, גילוי הנבדל והנפלא. השגת אלוקות היא המתקה כמובן, ואז מתקיים "והיו לי הלויים אני הוי"²!

כאשר התהליך מתחיל מדבקות שלנו בה',

קח את הלויים תחת כל בכור בכני ישראֵל ואת בהמת הלויים תחת בהמתם והיו לי הלויים אני הוי.³

כתב הנועם אלימלך: והיו לי הלויים אני ד' לכאורה אינו מובן הפירוש של אני ד' האיק שייך לשלמעלה הימנו והיו לי הלויים אך הענין הוא דהנה השם יתברך ברוך הוא בלתי אפשר להשיג מציאותו יתברך שמו רק על ידי פעולותיו ונפלאותיו הנפלאים והנוראים על ידם יכול האדם לדעת ד' ברוך הוא # וזהו והיו לי הלויים פירוש כשתהיו דבוקים ולוויים לי על ידי זה תגרמו שאעשה נסים ונפלאות בעולמי ויהיו היכולת בידכם להשיג אותי על ידי מפעלי וזהו אני ד' שתדעו אותי שאני ד' #

מדבקות להשגה

לוי נקרא כך על שם "עתה הפעם ילוח אישי אלי"⁴, לשון התחברות (כתרגום אונקלוס "יתחבר לי בעלי"), ולשון דבוק וזיווג "כמעט איש וליזות"⁵ שפירשו "כאיש המעורה בלויה שלו"⁶ (דהיינו ש"לויה" הוא כינוי לאשה) – ענינו של שבט לוי הדבוק ומדביק את כל

ה בראשית רבה עא, ד.

1 והיו לי הלויים אני הוי' = 245 = אדם קדמון (שעולה יחיד אחד קדמון, דהיינו שדרגת 'אדם קדמון' לאחר הצמצום משקפת את יחיד אחד קדמון שלפני הצמצום) = 5 פעמים 49, ז ברבוע, ממוצע כל תבה. זו כוונה מיוחדת לספירת העומר, תכלית התיקון של הספירה. פסוק זה קוראים בפרשת במדבר לפני שבועות, לקראת סיום הספירה, יום ה'מ"ט, מלכות שבמלכות, אני שבאני (כמו שיתבאר).

ערך מרשימת הרב כ"ו ניסן תשפ"א, ע"ו יוסף פלאי.

א במדבר ג, מה.
ב בראשית כט, לד.
ג מלכים א' ז, לו.
ד יומא נד, ב. ופירש רש"י "הנדבק וחבוק באשתו בין זרעותיו".

דאקרי אני" – אם אינני מכיר את בוראי, שיוכל להקרא אני, אז "מי לי", מה פעלתי... כלומר, כל עוד יש בחינת אשה בלבד, "והיו לי הלוים", דבקות באתערותא דלתתא, אך ללא גילוי האני האלקי מלמעלה, "אני הוי", יולדת זכר – הרי הכל לשוא. וזהו "ברוך שלא עשני אשה", היינו אשה שנותרת ללא פקידה, ללא "מער איש וליות".

"אני לדודי ועלי תשוקתו"^{יא}, דורש הנועם אלימלך: "דודי" היינו האהבה והדבקות שלי ("מה ידידות"^{יב}), וזה גורם שהקב"ה יקרא "אני". "ועלי תשוקתו" – תשוקת ה' היא שהאדם לא יחטא, ותשוקה זו "עלי", שגם אני רוצה בזה. והנה "תשוקתו" קשור לשוק, "שוקי עמודי שש", זה העולם שנסתוקק הקב"ה לבראתו... ועלי תשוקתו"^{יג}, ושתי השוקיים הן נצח והוד: שוק ימין בנצח היינו תשוקת השי"ת שאנו נהיה צדיקים, "איהו בנצח", מנצח על מלאכתו לסבב שנהיה צדיקים וננצח את כל המניעות והעיכובים (שנהיה "צדיק תמים", "נח איש צדיק תמים"^{יד}, נח וצדיק בתוכו הוא נצח). שוק שמאל בהוד, "איהו בהוד", דהיינו שגם אנו תשוקתנו להיות צדיקים. "ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ [מדי בהשתוקותנו להיות צדיקים]", "אור זרע לצדיק" נוטריקון ארץ^{טו}!

מלמטה למעלה, זהו "אשה מזרעת תחילה יולדת זכר"^{יז}, "אמת מארץ תצמח". בשלב ההכנעה מורגשת רק מציאות המקבל המכניע את עצמו, בחינת אשה; אחר כך מתקיים "יולדת זכר", בגילוי אלקות בדרך "נסים ונפלאות", נקבה היא בחינת טבע וזכר בחינת נס (אך הנס מתגלה מתוך הטבע דוקא); והתכלית "יולדת זכר" היינו זכרון בהשם יתברך בורא עולם והשגה באלוקות כנ"ל (הזכר מצטרף ל"אני הוי". זכר ועוד אני הוי' = ש"די. זכר אני = רפח, בירור רפ"ח ניצוצין).

אני לדודי

ממשיך הנועם אלימלך: וזהו אם אין אני לי מי לי פירוש אם לא תקנתי מעשי שיהא אני לי פירוש שאכיר בוראי על ידי נפלאותיו בכדי שיוכל להקרא אני מי לי מה יש לי פעולה שפעלתי # וזהו אני לדודי כו' פירוש על ידי ידודותי ואהובתי שאני אוהב להשם יתברך ברוך הוא ועובד אותו עבודתי גורם שיתקרא אני כנ"ל ועלי תשוקתו דעיקר תשוקת השם יתברך ברוך הוא שלא יחטא האדם ויהיה צדיק תמים. וזהו ועלי תשוקתו פירוש תשוקתו הם גם עלי שגם אני משתוקק שאהיה צדיק וק"ל. "אני" הוא כינוי לשכינה, ספירת המלכות, עלמא דאתגליא. אבל רק כשאנו מכירים את הבורא, על ידי פעולותיו ונפלאותיו, הוא נקרא אני, שאזי המלכות היא "כתר מלכות", "אני ראשון [אני בכתר] ואני אחרון [אני במלכות]", "אני אני הוא". וכך מפרש רבי אלימלך "אם אין אני לי מי לי"^{יח} (דברי הלל הזקן, שאמר "אם אני כאן הכל כאן"^{יט} וכוונתו ל"שכינתא

^י זח"א רסא, ב.

^{יא} שיר השירים ז, יא. אני לדודי ועלי תשוקתו = 1443 = הוי' אחד, טל, פעמים הבלייחידה, אהבה פעמים פלא – אהבה פלאית. פסוק זה מקביל לפסוק אני לדודי ודודי לי = 5 פעמים הבלייחידה. שני הפסוקים יחד = ילד (יולדת זכר) פעמים יחידה, תיקון הבל שהציץ בשכינה.

^{יב} תהלים פד, ב. ופירש רש"י "כמה אהובות וחיביבות".

^{יג} במדבר רבה י, א.

^{יד} בראשית ו, ט. ב"צדיק תמים" ראשי התבות (צת) = תמים, והשאר = צדיק.

^{טו} אור זרע לצדיק = ארץ ועוד ז פעמים אני.

^ז ברכות ס, א.

^ח אבות א, יד.

^ט סוכה גג, א.

המדור מוקדש לזכות:
עזריאל רפאל חיים ש"י זילבר
לרגל יום ההולדת

זהב שלמה

ביאורים בפירוש רש"י | פרשת במדבר

מנין של חיבה

היו מתים בתקופה זו, כמו שביארו המפרשים¹). ומפרש רש"י שכל המנינים הם סימן של חיבה, "מתוך חיבתך לפניו מונה אותם כל שעה". ואמנם לכל מנין היתה מטרה מיוחדת: המנין הראשון להראות את הברכה, שירדו למצרים שבעים נפש ויצאו בששים ריבוא, המנין השני לדעת כמה נותרו לאחר המגיפה בחטא העגל, והמנין כאן "כשבא להשרות שכינתו" – אך הכל הוא רק מפני חיבתך של ישראל. ובמיוחד מורה על זה המנין השלישי כאן, שהרי הוא נעשה באותה השנה של המנין השני, ולא היה בו חידוש במנין האנשים (לפי הרא"ם)!

ומפרש במשכיל לדוד שהוקשה לרש"י בפסוקים כאן: א. למה צריך לומר מתי היה המנין? ב. ביציאת מצרים ובפרשת כי תשא מוכח שהיה מנין אבל אין ציווי מפורש למנות, ומדוע כאן נאמר בדרך ציווי מפורש? לכן מפרש רש"י שדוקא מנין זה מראה "תוקף אהבתו וחיבתו" של ה' לישראל, כיון שהמנין שוה בדיוק למנין הקודם, ואין לו תכלית אחרת אלא מרוב חיבתו כשבא להשרות שכינתו עליהם.

המנין בחדש אייר

"באחד בניסן הוקם המשכן ובאחד באייר מנאן". ויש להבין, מדוע המתין ה' למנותם עד אחד באייר?

וביארו המפרשים שלגילוי שכינה לפי שעה לא היה צורך במנין, אבל להשראת השכינה בקביעות הוצרך למנותם, שעד שלושים יום לא נקרא דירת קבע (כמבואר בכמה עניינים בהלכה²).

וַיִּדְבֶּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַר סִינַי בְּאֶהֱל מוֹעֵד
בְּאֶהֱל לַחֲדָשׁ הַשְּׁנִי בַּשָּׁנָה הַשְּׁנִית לְצֵאתְךָ
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְאָמֹד.

וידבר. במדבר סיני באחד לחדש וגו' מתוך חיבתך לפניו מונה אותם כל שעה, כשיצאו ממצרים מנאן, וכשנפלו בעגל מנאן לידע מנין הנותרים. כשבא להשרות שכינתו עליהן מנאן. באחד בניסן הוקם המשכן, ובאחד באייר מנאם. זהו המנין השלישי לאחר יציאת מצרים. המנין הראשון הוא בפרשת בא "כשש מאות אלף רגלי הגברים לבד מטף"³. המנין השני היה בחצאי השקלים שמהם נעשו האדנים למשכן, ככתוב בפרשת פקודי "וכסף פקודי העדה... לשש מאות אלף ושלושת אלפים וחמש מאות וחמשים"⁴, ופירש רש"י בפרשת כי תשא שאותו מנין נעשה בתשרי, לאחר יום הכיפורים "שנצטוו למנותם בתחלת נדבת המשכן אחר מעשה העגל, מפני שנכנס בהם מגפה... משל לצאן החביבה על בעליה שנפל בה דבר ומשפסק אמר לו לרועה בבקשה ממך מנה את צאני ודע כמה נותרו בהם להודיע שהיא חביבה עליו"⁵, ואותו מנין היה שוה למנין באייר מפני ששנות האנשים נמנות בתשרי ולכן אין מי שנעשה בן עשרים בין המנינים (ולא

ערוך מרשימות הרב ע"י יוסף פלאי.

א שמות יב, לד.

ב שמות לח, כה:כו.

ג רש"י שמות ל, טז. וכן כתב בשמות לח, כו.

ד ראה רא"ם וגור אריה שם.

ה ראה בבא בתרא ח, א.

ו לפי מהרא"י, גור אריה, משכיל לדוד, ועוד. וראה בדרך

אחרת בדברי דוד.

חטא העגל, הוא גמר ההבדלה, לברר את הבר מהפסולת. לאחר מנין זה, ראויים ישראל לנדבת המשכן והקמתו.

המנין השלישי כאן, לאחר השראת השכינה בדירת קבע, הוא מנין של המתקה, גילוי חבתם של ישראל. ואע"פ שכל המנינים הם מתוך חיבה, רק כאן הדבר מוכח לגמרי, חיבה גלויה ומובהקת במנין שאין בו 'צורך' אלא חיבה. ההמתקה היא כאשר גם ישראל בעבודתם מזדהים לגמרי עם הקדושה, עניינו של חדש אייר כנ"ל.

בכללות, כל המנינים הם המשך הברור, כאשר ה' יתברך מוציא את קדושת ישראל מתוך הקליפות, עד שבסוף הבירור זוכים ליחוד (עבודת היחודים שאחרי עבודת הבירורים), על דרך שני הכרובים במשכן ("ראו חבתכם לפני המקום כחבת זכר ונקבה"^ט), ועד ש"קוב"ה וישראל חד הוא".

השלישיה "הכנעה הבדלה המתקה" מקבילה לשלישיית המושגים "השתלשלות התלבשות השראה": המנין הראשון ביציאת מצרים שייך להשתלשלות. הלשון יציאת מצרים, "המוציא אתכם מארץ מצרים", רומז ל"יציאה לבר", החל מתחילת הבריאה ("בראשית ברא" לשון בר) שבה ה' שלשל את הבריאה מתוך אור-איך סוף (במושגי החסידות: יציאה מבחינת 'קדמון' שלפני הצמצום לחלל שלאחר הצמצום), וכן ביציאת מצרים ה' 'שלשל' את ישראל החוצה מתוך מצרים, כמו לידה מתוך הרחם – זו פעולת המנין הראשון.

המנין השני, לאחר חטא העגל, שייך להתלבשות. על דרך התלבשות הנשמה בגוף כך מתלבשת חיותו יתברך בתוך הנותרים לאחר חטא העגל (כמו אחרי המגפה בשטים שנאמר "ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום").

המנין השלישי אצלנו שייך להשראה, כמו שמפורש ברש"י "כשבא להשרות שכינתו עליהם

והרבי ביאר: 'במנין כולם שווים זה לזה, מצד 'נקודת היהדות' שבה שווים כל ישראל. נקודה זו קיימת בהעלם והמנין בא לגלות אותה, להודיע בפועל את חובתן של ישראל (כאשר לגילוי זה יש השפעה כל הזמן, כרמזו בלשון רש"י "מונה אותם כל שעה"). בגילוי זה יש שלש מדרגות כלליות, כנגד שלשת המנינים: א. גילוי כללי, המעורר מסירות נפש בעת הצורך, אך אינו חודר בכוחות הפנימיים של הנפש, כמו השכל (כמו שיהודי 'קל שבקלים' בשעת נסיון ימסור את נפשו על קידוש השם אך כעת הוא מרשה לעצמו לעבור על רצון ה'). זהו עניינו של המנין הראשון ביציאת מצרים. ב. גילוי המשפיע גם על הכוחות הפנימיים. זהו המנין השני שנעשה כהכנה למשכן, "ושכנתי בתוכם". אך עדיין לא היתה הסכמה של הכוחות הפנימיים מצד עצמם. ג. הדרגה העליונה היא שנקודת היהדות מתגלה גם מצד עבודתם העצמית של ישראל מלמטה, והיא כל מציאותם ("שהשכל בעצמו מבין בהתאם לנקודת היהדות"). זהו המנין השלישי שנעשה דוקא לאחר הקמת המשכן, בחדש אייר שעניינו הוא העלאה מלמטה (לאחר ניסן שהוא הגילוי מלמעלה למטה).

שלשת המנינים בפנימיות

שלשת המנינים יוצרים סדר מובהק של הכנעה-הבדלה-המתקה:

המנין הראשון, כשיצאו ישראל ממצרים, הוא אמנם מתוך הבדלות ממצרים אבל עדיין תחת הרושם-הרשימו של השעבוד בנפש, שהרי "ברח העם"^ט, וממילא יש כאן הרבה הכנעה, הן הכנעה בעצמם ממעמדם הרוחני והן עבודה להכניע את קליפת מצרים שעדיין דבקה בהם (ולכן גילוי 'נקודת היהדות' הוא רק באופן כללי, כנ"ל בדברי הרבי).

המנין השני, לדעת את מנין הנותרים לאחר

ט יומא נד, א.
י דברים ד, ד.

ז ליקוטי שיחות ח"ח פרשת במדבר שיחה א.
ח כמבואר בתניא פרק ל"א.

חמש דרגות מהפרט אל הכלל

אם כן, המנין בפועל נעשה לשבטים, ובנוסף יש פירוט של משפחות, בתי אבות וגלגלות. כל הפירוט הזה, עם היחוס ושותפות נשיאי השבטים (המוזכרים כאן בשמותם) – מיוחד דוקא במנין זה, ולא היה בשני המנינים הקודמים (שהזכיר רש"י לעיל)¹⁰. הכל מבטא את חיבתן של ישראל, המתקה כנ"ל: כשם שמתוך חבתן מונה אותם שוב ושוב, פירוט בממד הזמן, כך יש פירוט בממד הנפש, לשבטים, משפחות וגלגלות.

יש כאן חמש דרגות מהפרט לכלל, כנגד נרנח¹¹: גלגלת, כל אחד בפרט, כנגד נפש (כמו "שבעים נפש" של בית יעקב); בית אב כנגד רוח (עולם המדות שבו יש יחסי אנוש, המתבטאים בעיקר במסגרת המשפחתית המצומצמת). משפחה כנגד נשמה; שבט כנגד חיה ('המקיף הקרוב', שהשפעתו ניכרת באדם); כל עדת בני ישראל כנגד היחידה ('המקיף הרחוק' הקיים בהעלם אצל כולם).

ברמז: כל הדרגות יחד, **כל עדת בני ישראל שבט משפחה בית אב גלגלת = לב פעמים אלהים** (כנגד ל"ב שמות אלהים במעשה בראשית, סוד ל"ב נתיבות חכמה שבהם נברא העולם). השייכות לשם אלהים דוקא היא מפני שאלהים לשון רבים שייך למנין נשמות ישראל שכל אחת היא "חלק אלוה ממעל ממש", "אני אמרתי אלהים אתם".

המנין בשקלים

"לגלגלתם, על ידי שקלים בקע לגלגלת". בפשט משמע לכאורה ש"לגלגלתם" היינו למנות כל איש ואיש בלא דבר אחר, כדברי הכלי יקר "והרבה מן המפרשים חלקו עליו [על רש"י] ואמרו שמספר זה היה בלא שקלים ולשון המקרא מוכיח שאמר לגלגלותם". ומכל מקום סובר רש"י שלאחר האזהרה בפרשת כי תשא למנות דוקא בשקלים יש לפרש גם כאן שנמנו בדרך זו. ונקט רש"י את לשון הכתוב בפרשת פקודי

¹⁰ המשך בעמ' 43 <<<

¹¹ ראה למשל מלבי"ם כאן.

מנאין¹².

ובאופן נוסף¹³: במנין הראשון נקראו ישראל "צבאות הוי"¹⁴, בחינת עבדי המלך (לאחר שפסקו להיות עבדי פרעה). המנין השני מוציא לפועל את בחינת הבנים של ישראל, שמרוב חביבותם מונה אותם לדעת מספר הנותרים. המנין השלישי, לאחר השראת השכינה, מוציא לפועל את בחינת רעה של ישראל (עבודת היחודים כנ"ל), כאשר המפקד של חומש הפקודים רומזת לפקידת האיש את אשתו.

[א, ב] שָׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עֵדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת כָּל זָכָר לְגִלְגֻלְתָּם.

למשפחתם דע מנין כל שבט ושבט. לבית אבתם מי שאביו משבט אחד ואמו משבט אחד יקום על שבט אביו. לגלגלתם על ידי שקלים בקע לגלגלות.

"שאו את ראש... למשפחתם" אין הכוונה למנות כמה יש בכל משפחה, שהרי בהמשך נזכר רק הפירוט של כל שבט ולא יותר מכך, אלא שעל ידי ידיעת משפחתו של כל אחד נודע מאיזה שבט הוא¹⁵. ויותר נח לגרוס ברש"י "למשפחתם, לידע מנין כל שבט ושבט"¹⁶, היינו שעל ידי המשפחות מגיעים "לידע מנין כל שבט".

ומה שמפרש רש"י "לבית אבתם... יקום על שבט אביו", נראה שלא בא להוציא ממשוטו ש"בית אב" זו 'יחידה משפחתית' הקטנה מ"משפחה" בתורה¹⁷. אלא שיש כאן לכאורה כפל מיותר, משפחה ובית אב, ולכן מפרש ש"לבית אבתם" מלמד שהיחוס הוא לפי משפחת האב.

¹² יא והתבאר בספרנו שעשועים יום יום.

¹³ יב שמות יב, מא.

¹⁴ יג ראה גור אריה.

¹⁵ יד כגרתת המזרחי וספר הזכרון.

¹⁶ טו ראה פרשת פינחס שהמשפחות הן בני השבטים (בדרך כלל), אך כל אחד מהנכדים הופך לבית אב, כמו שנאמר בעניין עכן שתחילה נלכדה המשפחה ולבסוף בית זבדי (יהושע פ"ז). וראה גם מלבי"ם עה"פ "שה לבית אבת" (שמות יב, זי).

פרקי אבות

פרק ו', משנה ב'

חרות ותורה

גרי-צדק) — בִּחְרוּת יִשְׂרָאֵל וּבִתְרוּת רֹחַ
למפרע.

ההבדל בין חרות ותורה הוא בחילוף ח"ה
(וכך חרות־תורה הן אותן אותיות ישר והפוך).
זהו ממש ההבדל בין חמץ ומצה. אך לכאורה יש
כאן היפוך מוחלט: בפסח, חג החרות, אוכלים
מצה, ואילו שבועות, חג התורה, הוא 'חג החמץ',
בו מקריבים שתי הלחם "חמץ תאפינה" (קרבן
הציבור היחיד מחמץ)! איך נסביר זאת?

ראשית, יש קשר פנימי בין תורה למצה. ה
של מצה רומזת לנקודת בטול וענוה (החלל
ברגל הימנית), לעומת ח של חמץ שהיא ישות
וגבהות. והנה כדי לקבל את התורה צריך ענוה
ובטול, "נעשה ונשמע", וכמודגש הרבה בפרק
קנין תורה. תורה = יג פעמים בטול^א.

ולגבי חרות וחמץ: באמת השרש הנעלם של
החמץ בשבועות נמצא כבר בפסח, חג החרות!
אמנם בפסח חמץ "בל יראה ובל ימצא", אך
החרות עצמה היא 'תנועה' של התרחבות, כמו
"כולנו מסובין" כבני חורין, ולכן סופה להתבטא
באכילת חמץ בקדושה בשבועות. כלומר, לאחר
שמגיעים לבטול אמתי, האין, המתבטא במצה,

א תורה במספר קטן = טוב, "אין טוב אלא תורה". חרות
במספר קטן = כ. וביחד = טובך (טובך = יחידה). יש שלש
טובך בתנ"ך: "מה רב טובך", "זכר רב טובך", "למען טובך"
ר"ת מזל ("אין מזל לישראל") ושאר האותיות = 900, ל
ברבוע, סוד הלב היהודי שעולה מזל (977 = אמונה תענוג
רצון, כתר שם טוב, עצמות אין יש כו'), כמבואר באריכות
במ"א.

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻעַ בֶּן לֵוִי, כָּכָל יוֹם וְיוֹם
בֵּית קוֹל יוֹצֵאת מִהָרֶב וּמִכְרָזָת
וְאוֹמֶרֶת אוֹי לָהֶם לְבָרִיּוֹת מֵעַלְפוֹנָה שֶׁל
תְּנוּרָה... וְאוֹמֵר וְהִלְחֹת מֵעֲשֶׂה אֱלֹהִים
הַמָּה וְהַמְכֻתָב מְכֻתָב אֱלֹהִים הוּא חָרוּת
עַל הִלְחֹת, אֶל תִּקְרָא חָרוּת אֶלָּא חָרוּת,
שְׂאִין לָהּ בֶּן חוֹרִין אֶלָּא מִי שְׁעוֹסֵק
בְּתַלְמוּד תְּנוּרָה...

את פרקי אבות קוראים בין פסח, זמן חרותנו,
לחג השבועות, זמן מתן תורתנו. והנה בפרק
'קנין תורה' שקוראים סמוך לשבועות, מבואר
שהחרות האמתית שייכת לתורה, "אין לך בן
חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה". פסח הוא
ראשית החרות, אבל תכלית ושלמות ונצחיות
החרות היא רק במתן תורה.

בשני המושגים העיקריים, חרות ותורה, יש
רמז מובהק לספירת העומר המחברת בין פסח
לשבועות: חרות תורה = 1225, המשולש של 49,
דהיינו הסכום המצטבר של כל ימי הספירה, אחד
ועוד שנים ועוד שלש וכו' (שהרי לא אומרים
"יום שני לעומר" אלא "שני ימים לעומר",
כלומר סופרים מחדש את שני הימים, וכן הלאה).

חרות ותורה - חמץ ומצה

יש קשר בולט בין שתי המלים חרות ותורה.
האותיות המשותפות הן רות, רמז למגילת רות
שקוראים בשבועות (כאשר במתן תורה כולנו

בִּיה כנ"ל).

בשבועות מתגלה הבינה של החרות (חרות של חרות). בינה היא "ראשית המציאות", ולכן בשבועות יש תחושה של ישות בקדושה, באכילת החמץ ובקרבן החמץ כנ"ל, גבהות של "ויגבה לבו בדרכי הוי"י". פנימיות הבינה היא שמחה, וכן השמחה כתובה בפירוש בשבועות, "ושמחת לפני ה' אלהיך" (ואילו בפסח לא כתובה שמחה בפירוש, אלא שהיא נלמדת בהיקש). חכמה ובינה הן "נעשה ונשמע" – החכמה מתגלה במעשה בפועל, וכן פסח הוא חג של מצוות מעשיות; שמיעה שייכת לבינה, וכן שבועות הוא חג של שמיעה בקבלת התורה (ללא מצוה מעשית מיוחדת מלבד עצם השמחה הטהורה של שמחת יום טוב).

בסוכות מתגלה הדעת של החרות, "למען ידעו דרתיכם כי בסכות הושבתי את בני ישראל"¹. פנימיות הדעת היא היחוד, יחוד אמת של ה' וישראל (ששיאו בשמיני עצרת ושמחת תורה, "ישראל וקוב"ה בלחודוהי"). דעת היא לשון שבירה² ובה גם תיקון השבירה, והנה לאחר קבלת התורה היה חטא העגל והלוחות נשברו (סוד השבירה של עולם התהו), אז החל תהליך התיקון שהסתיים במתן הלוחות השניים ביום הכיפורים, שאז התקיים מחדש "חרות על ה'חות", ומתגלה בשמחת סוכות, שמיני עצרת ושמחת תורה (שמחים בתורה שנתנה מחדש). הדעת מייחדת את החכמה והבינה (ב'דעת עליון'), וכן חג הסוכות מייחד את פסח ושבועות. רק בדעת מגיעים למהות הפנימית: החכמה היא ראשית הגילוי, הבינה היא ראשית המציאות, ואילו הדעת היא ראשית המהות.

גילוי	בטול	חכמה	פסח
מציאות	שמחה	בינה	שבועות
מהות	יחוד	דעת	סוכות

אז נכללים בעולם האצילות האלוקי וכך מגיעים לחרות וישות מצד הקדושה, האין הופך לאני (מתוך הזדהות האדם עם "אני הוי"י"), ואז יכולים להגיע לאכילת חמץ בשבועות.

שליטת החמץ בפסח, איסור חמץ במשהו ואיסורי בל יראה ובל ימצא, הם כדעה השוללת את הגאווה לגמרי, "לא מיניה ולא מקצתיה"³. ואף על פי כן החמץ נמצא בפסח בעולם (העלם שישנו במציאות), כמו מציאות החמץ המכור לגוי (ואין מקפידים לבערו בפועל ממש). וכן רמוז החמץ בחומץ שבו מטבלים את הכרפס⁴. אך בשבועות מתגלה בפועל הגבהות החיובית, "שמינית שבשמינית" של גאווה המעטרת את התלמיד חכם, מכח התורה שניתנה ביום הזה ("אי לאו ההוא יומא כמה יוסף איכא בשוקא"), סוד הר סיני (הר גבוה, אך נמוך מכל ההרים, כבטול של משה שקבל תורה מסיני).

ובתמצית: בחרות של פסח, זמן חרותנו, נמצא שרש החמץ של שבועות. והבטול של המצה שייך לתורה, זמן מתן תורתנו. התכללות של פסח ושבועות.

חרות בחכמה בינה דעת

ראינו שהחרות מתחילה בפסח ונשלמת בשבועות. באמת, מושג החרות בכלל שייך לכל שלשת הרגלים שהם מקור השמחה, "ושמחת בחגך", שכן החרות שייכת לבינה, "עלמא דחירו", והבינה היא "אם הבנים שמחה". בפרט, בכל רגל יש בחינה מיוחדת של חרות, לפי הרמוז המכוון חרות = חכמה בינה דעת:

בפסח מתגלה החכמה של החרות. חכמה היא "ראשית הגילוי" ("והחכמה מאין תמצא"), וכן פסח הוא ראש הרגלים. פנימיות החכמה היא בטול, זהו הבטול והשפלות של המצה (הרמוז

ב סוטה ה, א.

ג בהקבלת סימני הסדר לכוחות הנפש, הכרפס (הסימן השלישי) הוא כנגד הרצון. ברצון יש כבר ישות בכח.

ד ויקרא כג, מג.

ה כמו "ידע בהם את אנשי סכות", שופטים ה, טז.

הסיפור החסידי

הבעש"ט | כסות ולשון שינה

ויאהבהו מאוד.

והנה בינתיים נתוודע לו שהבעש"ט צריך לישא אשה, ולו היתה בת גרושה. ויבוא אליו בסתר ויאמר: הנה שמעתי שמעלתו נצרך לאשה. אולי יכשר בעיני מעלתו לישא את בתי? וישיב לו: טוב הדבר, אבל בהיות שבקהילה זו רבים מהנגידים חפצים בי, לכן נצטרך להסתיר הדבר לבל יוודע לאיש. כי לא אוכל להעיז פניהם אחרי שהיטיבו לי תמיד וינשאו אותי למעלה. ואם רצון מעלתו בזה, אזי נכתוב קישורי התנאים למזל טוב ביחידות. וגם זאת אני כופל עמכם, שתעשו שידוך עמי – לא עם תורתי וחכמתי. כי אין רצוני בשום אופן שתרכו בשבחי ברוב המעלות, כי אם שתכתבו סתם "מורנו ישראל בן מורנו אליעזר".

מאחר שנקשרה נפשו בנפשו הסכים לכל, וכתבו במזל טוב קישורי התנאים בסתם, ולא כתבו שם מקום ולא נודע הדבר לאיש. ויהי בנסיעת רבי אפרים לביתו, חלה בדרך ונפטר לעולמו, והודיעו הדבר לבנו רבי גרשון קיטובער. ויבוא אל אביו להספידו כדון, וקיבל את כל הכתבים שנמצאו תחת ידו ובתוכם מצא 'תנאים' איך ששידך את בתו – היא אחותו של רבי גרשון – עם איזה איש ששמו ישראל. ויהי לפלא בעיניו, כי אביו היה איש מפורסם ואיך יעשה שידוך עם נחות דרגא, וגם פלוני אלמוני שלא נודע מקומו ומשפחתו. ויספר הדבר לאחותו, ותאמר: אחר אשר הוכשר בעיני אביו, אין להרהר אחריו.

והבעש"ט המתין עד שיייתם זמן המלמדות, ויאמר אל בעלי הבתים: אלכה ואשובה אל מקומי. וידברו על לבו שירבו לו מוהר ומתן

בזמן מסוים לקח לעצמו דרך שלא להסתיר את עצמו כל כך, וילך לקהילה אחת בסמוך לבראד ונעשה מלמד. וימצא חן בעיני כולם, כי היה למדן מופלג עד מאוד וחכם גדול, עד שכל דברי הקהילה היו נחתכים על פיו. גם כאשר היה ריב בין אנשים היו באים אליו שיוציא לאור משפטים, ושניהם – הזכאי והחייב – היו שלמים עמו, כי ברוב חכמתו היה מדבר על לבם עד שהוטב בעיני כולם.

ורבי גרשון קיטובער היה אב בית דין בבראד, ולאביו רבי אפרים היה דין ודברים עם אחד מאנשי הקהילה שהיה הבעש"ט דר שם. וידבר עם בעל דינו שיסעו יחדיו לבראד לגמור ביניהם העניין על פי דין תורה, ויאמר האיש: הנה יש אתנו מלמד אחד מופלג בתורה ודין צדק, אשר בכל פעם שיבוא דין לפניו אזי שני הצדדים לבם שלם עמו, כי הוא מסביר הפסק היטב. נבוא נא לפניו ונסדר את טענותינו, ואם לא יוטב בעיני מעלתו אסע עמו לבראד. וישמע לעצתו, ויבואו לפניו.

ומיד כשבא רבי אפרים לפני הבעש"ט, ראה ברוח הקודש שבתו היא בת זוגו. והנה, אז היה דרך הלומדים הגדולים שכשבא לפניו אורח הגון אומרים לפניו פשט, ויאמר הבעל שם טוב לפניו פשט על איזה רמב"ם בחרפות גדולה. ועוד אמר לפניו כמה פשטים, עד שנמשכה נפשו אחריו ותיקשר נפשו בנפשו. ואחרי כן סדרו בעלי הדין טענותיהם לפניו, והיו ביניהם טענות מסכסוכים רבים, וכמו שעה הוציא לאור משפטים. ויפלא מאוד בעיני רבי אפרים,

לדמות האיש הפשוט, אולם עבורנו, עצם הידיעה שהיה אי פעם דיין והתלבש כתלמיד חכם קודם להתגלותו מהווה הפתעה. נראה, שבאמת לא החלפת תחפושות יש כאן, אלא שיבה אל הדמות האמיתית שאיווה לעצמו הבעל שם טוב.

אם להיות דיין משמעו להיות 'בעל צורה' – חשיבות ומעמד, הנה להיות יהודי פשוט משמעו להיות מופשט ונטול צורה. כדיין עטה הבעש"ט עליו צורה מסוימת, וכשלא נזקק לה עוד – פשט אותה וחדל מלהיות מוגבל על ידה. אז שב לדמות היהודי הפשוט, דמותו העצמית, שהיא דמות שקופה היכולה ללבוש כל מיני 'אני'. דמות שכזו מתאימה מאוד לבעל שם טוב שבא להאיר בעולם את אור העצמות, מעל לכל גילוי מסוים ומוגדר. מי שדבק בעצמותו ומהותו של ה' יתברך, נעשים קטון וגדול, כפרי ודיין, שווים לגמרי בעיניו. בתחפושתו פועל הבעל שם טוב לשבירת המחיצות המחלקות בין דמותו של דיין לדמותו של איש כפרי פשוט, ומעורר את הרואים להכיר בשוויון הבא מצד נקודת היהדות – שהיא העיקר האמיתי בשתי הדמויות.

זהו פשר דרישתו של הבעל שם טוב מחמיו: "שתעשו שידוך עמי – לא עם תורתך וחכמתך". גם בשו"ע נפסק: "נהגו לקדש בטבעת שאין בה אבן", שלא תסיח האשה את דעתה משווי הטבעת בעצמה אל שווי האבן המורכבת עליה. אותה אשה סבורה להרוויח יותר מן הפרוטה הפשוטה ששווה הטבעת, אך הבעל שם טוב רומז כאן שבאמת שווה הפשיטות שבו הרבה יותר מחכמתו ומלמדנותו. אם תשתדכו עם תורתך וחכמתך, לא תתפסו אותי באמת.

ויהיה אצלם עוד, אבל הוא לא פנה אליהם כי לא לזאת היתה כוונתו. ויסע משם, ובבואו סמוך לבראד מהר ויתחפש, וישנה את לבושו כאחד הריקים בפלעציל קצר וחגורה רחבה, וישנה את טעמו כאיש מגושם ואת לשונו ללשון עב, וילך לבית רבי גרשון הנ"ל, והנה שני בתי דין יושבים לפניו, והוא עומד עליהם לעיין תמיד בדינים הבאים לפניהם. ויעמוד הבעל שם טוב בפתח. סבר רבי גרשון שהוא איש עני, לקח פרוטה ורצה ליתן לו. ויאמר: דבר סתר לי עמכם. וילך עמו לחדר אחד ויראה לו את התנאים, ויאמר לו: הבה את אשתי. וכאשר ראה הרב את האיש וכסותו ודיבוריו נתבהל מאוד ונשתומם על המראה: מה זאת עשה אביו ז"ל? ויקרא לאחותו ויספר לה את כל המאורע. ותשב לו: אחרי שאבינו עשה זאת, אין להרהר אחריו ובודאי מהשם יצא זאת, ואולי יפוק מניה זרעא מעליא. ויעשו כן ויגבילו זמן החתונה. וקודם החופה אמר הבעל שם טוב שרצונו לדבר עם אשתו מקודם, כמאמר חז"ל: "אסור לאדם שיקדש אשה עד שיראנה". וידבר עם אשתו בסתר, ויגלה לה האמת איך ומה הכל כאשר לכל. וישביע אותה שלא תגלה מזה כלום, ואף שיעברו עליה עידן ועידינים שתהיה בדחקות גדולה – והכל קיבלה עליה ברצון.

[שבחי הבעש"ט, מז]

כבפעמים רבות בחייו, מחליף הבעל שם טוב בזריזות ובכשרון תחפושות ותפקידים. בסיפור זה ישנו חידוש מיוחד: המספר מוסר כי הבעש"ט "כסות ולשון שינה" מדמות הדיין

המשך מעמ' 39 <<

"יחידה ליחדך", המתגלה במיוחד בשעה של מסירות נפש של חיל בצבאות ה'. ועוד, בלשון "בקע לגלגלת" יש רמז מובהק לשם אלהים הנ"ל: **בקע = אלהים אלהים**.¹

¹ ז' לגלגלת = אברהם אברהם = מלכות. בקע לגלגלת = אתה ואהרן, ככתוב בפסוק הבא!

"בקע לגלגלת" (פעם יחידה בתורה), כמו ששם נמנו על ידי מחצית השקל כך גם כאן. ובפנימיות, גלגלת רומז לכתה, סוד הגלגלתא (כתר וכתר שבכתר) הארת היחידה שבנפש. לעיל הוסבר שהיחידה שייכת לכלל, "כל עדת בני ישראל", אלא שגם בכל אחד-יחיד יש הארת היחידה,

מענות ותשובות

שו"ת עם הרב

עבודת חג השבועות

אנחנו קוראים בלוח "היום יום" בימי הגבלה ששבועות הוא "עת רצון למעלה" וה' מטריד את המקטרג (ג' סיון), כפי שלומדים גם ב'נגלה' שבתורה (שיטת התוספות), ומתוך כך שזהו "זמן המוכשר לעשות הכל לטובת לימוד התורה והעבודה ביראת שמים, וכן להתעסק בתשובה בהנוגע לתורה באין מפריע משטן המקטרג, כדוגמת זמן התקיעות בר"ה ויום הקדוש דצום הכפורים" (ד' סיון).

מה כדאי לעשות כדי לנצל את הזמן הזה כדבעי?
מהי "תשובה בהנוגע לתורה" בזמן המיוחד הזה?

מענה:

בחג השבועות יש לנצל את הזמן כדי ללמוד נגלה וחסידות ולהתחנך לה' לזכות בכתר תורה לטובת הרבים.

עצות לרפואת העיניים

מזה שנתיים יש לי בעיות בעינים. שרש הבעיה לא כל כך ברור לרופאים, ומחפשים פתרונות. בנוסף לצד הרפואי-פיזי, האם יש היבט של תיקון רוחני בו כדאי לי להתמקד?

מענה:

בספר יצירה כתוב ששתי העיניים מקבילות לשתי האותיות ב' [עין ימין] ו-כ' [עין שמאל]. כדאי שתלמד את סודן של שתי אותיות אלו בספרנו 'אותיות לשון הקדש' וכמובן להתפלל לה' שישלח רפואה שלימה לעיניך.

כדאי להתפלל במיוחד בזמן הדלקת נרות שבת, תוך התבוננות עמוקה בשלהבת הנרות וכן בעת הדלקת נרות חנוכה. בנוסף השתדל להסתכל על כל יהודי בעין טובה ואוהבת.

שלוש שמחות

"ושמחת בחגך" - שלשת הרגלים הם מקור השמחה לכל השנה כולה. השמחה שייכת לאמהות ולידה, "אם הבנים שמחה", והיא מתפתחת בשלשה שלבים עיקריים: שמחת האירוסין והנישואין; שמחת ההתעברות הממשיכה בתקופת הריון מתוך ציפיה ללידה; השמחה בלידה ובלידים. בשלב הראשון האשה נקראת "בת"; בשלב השני היא נקראת "אחות", בתחושת שותפות עם הבעל; בשלב השלישי היא נקראת "אם". שמחת ה"בת" היא בפסח, חג האהבה בין ישראל לה'. שמחת ה"אחות" היא בשבועות, יחוד חתן וכלה במתן תורה. שמחת הלידה היא בסוכות ושמיני עצרת, כאמא הסוככת על בניה ושמחה בהם.

[אל עולם הקבלה]

אנכי והילדים

המדור לילדי ישראל

טיוח פתורים

פתרי פתורים

הסבה שבחרתי לספר לכם דוקא השבת, ערב מתן תורה, על ה'תקוה' אינה בגלל התקוה שנקרא יחד בגלל שבועות... אלא בגלל שמהצצה מהירה שלנו בתוכו אנו יכולים לזהות את ארבעת המרכיבים של פסוקי התורה. ברור, הדבר הראשון שקולטת העין הן האותיות, אבל כאשר אני מתמקד בצד בו מדפסים הפסוקים בכתיב סת"ם אני מזהה מרכיב נוסף – **התגים**. התג אינו משפיע על צורת ההגייה של המלה, אלא רק מעטרת את האותיות ומוסיף להן יפי בארמית פרושה של המלה תג הוא פתה המעטרת את ראש המלה או את הינומת הפלה, ומוסיף להם חן מיחד. התג דומה בצורתו לאות ו קטנטנה, קו זעיר שלראשו נקדה, הרוכבת על גבי האות. התבוננות נוספת תגלה לנו כי מביין **כב** האותיות בלשון הקדש רק שלוש עשרה מהן עוטרות לראשן תג. וליתר דיוק: יש אותיות מעטרות בתג יחיד

"אתה בא ללמד?"

"לא פתור?"

"אתה פתור? רק תן אתה פתור?"

"פתור? אתה פתור? אתה פתור?..."

מתי בזמן האחרון היה לאח שלכם בר-מצוה? מי שענה כן – ודאי ידע על מה אני מדבר. החתן המיעד כבר דוגר כמה חידושים מראש ומשגן שוב ושוב את קריאת הפרשה מתוך ה'תקוה'. למי שלא מביה, תקוה קוראים הוא ספר עזר החובה לכל מתלמד בקריאה בתורה, והוא בעצם חמש כפול. בכל עמוד מדפיו מופיעות שתי עמודות במקביל: בצד אחד מדפסים פסוקי התורה כמו שאנו מכירים מהחמש – פסוקים מנקדים עם סמוגיי טעמי המקרא, ומן הצד השני מופיעים אותם הפסוקים באותיות סת"ם, בדיוק כמו בספר התורה האמתית. כך מתאפשר למתלמד הטרי לערוך חזרות על הקריאה, להציץ בעת הצורך ותוך כדי האמונה לתקן את טעויותיו.

בשותף מסודות תורת חיים בראשות הרב יצחק גינזבורג כתב הרב שילה אופן, משפיע חסידי בת"ת תורת חיים בירושלים

לְאִיּוֹת טַחֲמֵי פִּתְיוֹן

מָה עוֹד מוֹפִיעַ בְּעִמּוּדַת הַחֲמֵשׁ שֶׁבִּתְקוּוֹ? כַּמּוּבָן, טַעְמֵי הַמִּקְרָא. כִּלְנוּ מִכִּירִים אֶת הַסְּמוּנִים הַזְּעִירִים מִהַחֲמֵשׁ. עֲשָׂרִים וְשֵׁשׁ סוּגֵי הַטְּעָמִים מְעֻטָּרִים אֶת הַמַּלִּים וּמְשַׁמְשִׁים לָהֶן תּוֹי נְגִינָה, וְכִמוֹ הַנִּקּוּד, גַּם הֵם עֲבָרוּ לְיַדֵּנוּ בְּמִסְתָּר הַתּוֹרָה שֶׁבַעֲלָה פָּה.

תּוֹסֵפֶת הַטְּעָמִים לַפְּסוּקֵי הַתּוֹרָה הִיא כְּבָר מְסוּג אַחֵר לְגַמְרֵי מִדּוּעַ? כִּי כִּי לְקָרָא אֵינִי חַיֵּב אֶת הָאוֹתִיּוֹת, וְגַם הַנִּקּוּד הוּא דְבָר מִתְּבַקֵּשׁ, בְּמִיחָד כִּי אֲשֶׁר מְדַבֵּר בְּמַלִּים דּוּמוֹת. לְעַמַּת זֹאת, טַעְמֵי הַמִּקְרָא אֵינָם מְכֻרָחִים. עֲקֻרֹנִית, אֲפֹשֶׁר הִיָּה לְהַסְתֵּדֵר בְּלַעֲדֵיהֶן וְלְקָרָא אֶת הַתּוֹרָה כְּלָה, מְרַאשָׁה וְעַד סוֹפָה, בְּאוֹתוֹ הַטּוֹן. אֲבָל, אֵיךְ אוֹמְרִים? לַפְּעָמִים הַתּוֹסֵפֶת מְרַבֶּה עַל הָעֵקֶה. טַעְמֵי הַמִּקְרָא מְסַפְּקִים לָנוּ אֶת הַנְּגוּן שֶׁמֵּאֲחֻרָי הַמַּלִּים וּמֵאֲפֹשְׁרִים לָנוּ לְהַפְגִּס אֶל הָאוֹיָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁל הַפְּסוּקִים בְּצוּרָה הַנִּכּוֹנָה וְהַמְתֵּאֵימָה.

לְדַגְמָה: זוֹכְרִים אֵיךְ מִתְגַּבֵּר יוֹסֵף וְעוֹמֵד בְּנִסְיוֹן הַפְּתוּי שֶׁל אֵשֶׁת פּוֹטִיפָר? הַסְּרוּב הַנִּחְרָץ שֶׁלוֹ מִתְאָר בְּמִלָּה אַחַת טְעוּנָה – "וַיִּמְאֹן!" לֹא, הוּא לֹא מְסָכִים. כִּי אֲשֶׁר מְצַרְפִּים לְקִרְיַת הַמֶּלֶךְ אֶת טַעַם הַשְּׁלֵשֶׁלֶת הַמוֹפִיעַ מֵעֲלֵיהָ, עִם שְׁלֹשׁ הָעֲלִיּוֹת וְהַמוֹרְדוֹת שֶׁבוּ, הוֹפֵךְ הַסְּרוּב שֶׁל יוֹסֵף הַצַּדִּיק לְעֲצָמָתִי בְּיוֹתֵר (מִי שֶׁלֹּא מִכִּיר שֶׁיִּבְקֵשׁ מֵאַבָּא הַדְּגָמָה...).

(הָאוֹתִיּוֹת בְּדֶק חֲיֵיהָ), וְאֵלוּ שֶׁבַע אוֹתִיּוֹת מְעֻטָּרוֹת בְּתֵג בְּעַל שְׁלֹשׁ זְרוּעוֹת הַנְּפֻשׁוֹת מֵעַל לְאוֹת בְּצוּרַת מְנִיפָה (הָאוֹתִיּוֹת שֶׁ-ט־נ־ז ג־צ).

תּוֹעֵלַת הַנִּקּוּדוֹת

עַד כָּאן סָקַרְנוּ אֶת עִמּוּדַת כְּתָב הַסֵּפֶת"ם שֶׁל הַתּוֹקוּן, זוֹ הַזֵּהָה לְסִפּוּר הַתּוֹרָה הָאֲמִתִּי. אֲבָל רַגַע, מָה עִם הַנִּקּוּד? סִפּוּר הַתּוֹרָה נִכְתָּב רַק בְּאוֹתִיּוֹת דּוּמָמוֹת, אִזּוֹ כִּי צָד בְּעֵצָם אָנוּ יוֹדְעִים לְקָרָא אֶת פְּסוּקֵי הַתּוֹרָה בְּצוּרָה נִכּוֹנָה? כִּי צָד נִבְחִין לֹא נִקּוּד בֵּין "זָכַר" לְ"זָכַר"? כָּאן נִכְנָס לְתִמּוּנָה תְּפִקִּידָה שֶׁל הַמְּסוּרָה. הַתּוֹרָה שֶׁבְּכָתָב צְמוּדָה עִם הַתּוֹרָה שֶׁבַעֲלָה פָּה, הָעוֹבְרַת אֵלֵינוּ בְּמִסְתָּר מְדוּר לְדוּר, וּמְלַמֶּדֶת אוֹתֵנוּ אֶת הַנִּקּוּד הַנִּכּוֹן. בְּמִשָּׁךְ הַדּוּרוֹת הָיוּ חֲכָמִים שֶׁהִתְמַחוּ בְּדִיוּקִים מְסוּג זֶה וּמִשׁוּם כֵּן הֵם נִקְרְאוּ 'בְּעֲלֵי הַמְּסוּרָה', וְהֵם אֵלוּ שֶׁהִעֲתִיקוּ עֲבוּרֵנוּ בְּדִקְדוּק רַב אֶת הַחֲמֵשִׁים הַמְּנַקְדִּים שֶׁבְּיַדֵּנוּ.

מָה עוֹשֶׂה הַנִּקּוּד לְאוֹתִיּוֹת? הוּא מְפִיחַ בָּהֶן רוּחַ חַיִּים, כְּמוֹ נִשְׁמָה שֶׁנִּכְנָסֶת לְגוֹף וּמְחִיָּה אוֹתוֹ (תּוֹדוֹ, יוֹתֵר נִחְמָד לְקָרָא אֶת הַמְּדוּר הַמְּנַקֵּד שֶׁלָּנוּ, לֹא?). תְּשַׁעַת סִימְנֵי הַנִּקּוּד הַשׁוֹנִים דּוּמִים לְתַמְרוּרִים הַמְּכַוְּנִים אֶת הַתְּנוּעָה וְגוֹרְמִים לְאוֹת הַדּוּמָמָת, הַכְּתוּבָה בְּדִיו עַל הַקְּלָף, לְהַתְקַדֵּם וְלִנְוֵעַ לְכוּן הַנִּכּוֹן. זוֹ גַּם הַסְּבָה שֶׁהַנִּקּוּדוֹת נִקְרְאוֹת גַּם בְּשֵׁם תְּנוּעוֹת.

הוא דוֹרֵשׁ לְהִבִּין עַד הַסּוֹף, עוֹד וְעוֹד. הוא מְעַנֵּן שֶׁהַלְמוּד יִחַדֵּר בְּשִׁכְלוֹ וְיִסְפַּג בוֹ. לָכֵן הוּא מְעַמֵּיק בְּלִמּוּדוֹ, חוֹקֵר וְדוֹרֵשׁ אֶת פְּסוּקֵי הַתּוֹרָה. לַפְעָמִים כְּדִי לְנוּעַ לְעֵבֵר עִמָּךְ הַפְּשֵׁט עָלָיו לְשִׁנוֹת מִהַנְּקוּד הַמְּכַר. לְמִשְׁלֵ: "אֵל תִּקְרִי 'בְּנֹה' אֵלֶּא 'בְּנֹה', הַבְּנִים שִׁיּוֹדְעִים לְבָנוֹת. **בְּעֵלֵי הַדְּרֵשׁ קְשׁוּרִים לְנִקְדוֹת שֶׁבַתְּוֹרָה.** וַיֵּשׁ מִי שֶׁזוֹכֵה לְגִלּוֹת אֶת הַנְּשֻׁמָּה. הוּא מִמֶּשׁ מוֹצֵא אֶת ה' יִתְבַּרְךָ בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה — "אֲנִי נִפְשִׁי כְּתִבִּית וְנִתְתִּי". (=אֲנִי אֶת עֲצָמֵי כְּתִבִּיתִי וְנִתְתִּי). הוּא לֹא נָח עַד שֶׁמִּשְׁיֵג אֶת סוּדוֹתֶיהָ הָעִמָּקִים בְּיוֹתֵר, אֶת הָאֵלּוּקוֹת, אֶת הַנְּגוֹן הַקְּסוּם שֶׁמְסַתֵּתֵר מֵאַחֲרֵי הַמַּלְיָם. **בְּעֵלֵי הַסּוּד קְשׁוּרִים לְטַעְמֵי הַתּוֹרָה.**

טַעְמֵי הַתּוֹרָה שֶׁאֲנוּ מְפִירִים הֵם רַק הַהִקְדָּמָה. עוֹד מְעַט וּמְשִׁיחַ כְּבָר מְגִיעַ, וְהוּא יְדַרֵּשׁ וְיִגְלֶה לָנוּ אֶת טַעְמֵי הַתּוֹרָה וְנִגְוֵנֶיהָ הָעִמָּקִים בְּיוֹתֵר, נְגוּנִים מִתּוֹקִים שֶׁכֵּלֵם נְשִׁיקוֹת מֵאֵת ה'! "שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשִׁלְמָה, יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ כִּי טוֹבִים דְּדִידָה מִיָּוִן".

שְׁנוֹזָפָה לְטִיֵּל בְּפִרְד"ס וְלִהְנוֹת מִפְרוֹת הַתּוֹרָה הַמְּתוֹקִים!

שֶׁבַת שְׁלוֹם וּמְבֹרָךְ!

5?

דְּבַר הַיּוֹם

כַּעַת אֲפָשֵׁר לְסַגֵּר אֶת הַסֵּפֶר וְלִקְחַת אוֹתוֹ אֶתְנוּ לְטִיּוֹל קֶצֶר. לָאָן? לְפִרְד"ס! **פִּרְד"ס** הַתּוֹרָה הוּא סִימָן לְאַרְבַּע קוֹמוֹת שֵׁישׁ בַּתּוֹרָה — פְּשֵׁט, רִמְזוֹ, דְּרֵשׁ, סוּד. הַתּוֹרָה שֶׁקְּבַלְנוּ בְּחַג הַשְּׁבוּעוֹת רְחֵבָה וְעִמָּקָה עַד אִין סוֹף, וְכֹל מִי שֶׁהוֹגֵה וְלוֹמֵד בָּהּ זוֹכֵה לְדִלּוֹת מִמְּנָה לְפִי עֲמָלוֹ וְהַשְּׁגָתוֹ. יֵשׁ מִי שֶׁזוֹכֵה לְהִבִּין רַק אֶת הַפְּשֵׁט בַּתּוֹרָה. הוּא לּוֹמֵד אֶת הַלְכוֹת הַתּוֹרָה וְיּוֹדֵעַ מַה מְצַפֶּה ה' יִתְבַּרְךָ מִמֶּנּוּ וְכִיצַד עָלָיו לְנַהֵג כִּיְהוּדִי בְּכָל מַצָּב בְּחַיִּים. לְמַה דוֹקָא כָּךְ וְלֹא אַחֲרָת? כִּי כָּךְ ה' אָמַר! **בְּעֵלֵי הַפְּשֵׁט קְשׁוּרִים לְאוֹתֵיּוֹת הַתּוֹרָה.**

יֵשׁ מִי שֶׁלֹּא מְסַתֵּפֵק רַק בַּפְּשֵׁט. ה' לֹא מְעַנֵּן שֶׁאֲהִיָּה אֲרוֹן סִפְרִים שֶׁצוֹבֵר יָדַע. ה' רוֹצֵה אֶת הַלֵּב שְׁלִי, שֶׁאֲקַבֵּל מִלְמוּד הַתּוֹרָה גַּם מְעַט טוֹב טַעַם. אוֹתוֹ יְהוּדִי מְעַמֵּיק יוֹתֵר בְּלִמּוּדוֹ וְקוֹלֵט גַּם אֶת הַרְמְזִים שֶׁמְצַפְּנִים בַּתּוֹרָה. אִיךָ רוֹמְזִים מְבִלִי לְדַבְּרִי? פְּשוּט, כְּמוֹ הַתֵּג שֶׁעַל גְּבִי הָאוֹת — מְצַבְּעִים לְכוּוֹן, כְּלָפִי מְעֵלָה... לַפְעָמִים וְהִיוּ אֵלּוֹ רְאֵשֵׁי תִבּוֹת מְעַנֵּנִים וְלַפְעָמִים חֲשׁבוֹן גִּימְטְרִיא מְפֹלֵא. **בְּעֵלֵי הַרְמְזוֹ קְשׁוּרִים לְתֵגִים שֶׁבְּאוֹתֵיּוֹת הַתּוֹרָה.** וַיֵּשׁ מִי שֶׁלֹּא מְסַתֵּפֵק בְּרִמְזוֹ כְּלָלִי.

תורה בעין הסערה:

לפני 23 שנה, בשלשת ימי הגבלה בשנת תשנ"ח, התקיים שיעור של הרב גינזבורג שליט"א במבואות העיר שכם. באותם ימים שכנה עדיין ישיבת עוד יוסף חי במקומה האמתי, ציונו של יוסף הצדיק, אך הצבא מנע את הכניסה לעיר בשל התפרעויות הערבים. הרב, עם בחורי הישיבה, מאנו להכנע – ובמקום בו עצרו החילים את האוטובוס ירדו כולם והרב התחיל בשיעור בחלקת שדה בצד הדרך. מסביב שררה מהומה – התקהלות וידויי-אבנים של ערבים, צעקות חילים ומענה של הבחורים, אש ועשן מהשדה שהובער. בתווך, כאילו כל זה לא נוגע לו, ישב הרב על סלע ולימד תורה עמוקה בקול שקט ורגוע, לבודדים שהצליחו להקשיב.

הסיפור הזה מאפיין מאד את דרכו ותורתו של הרב – היכולת האישית לעמוד בקו החזית של המאבק מבלי לאבד את השקט, הרוגע, העומק וישוב-הדעת, והמבט התורני המעמיק אותו מעניק לנו הרב תמיד, גם ביחס למציאות קשה, סוערת ומורכבת. הגליון שלפנינו, שנכתב בימי-סערה, מבטא את הדברים הללו – הוא פותח בהתייחסות אקטואלית למציאות (בגילוי-דעת ובשיעור עמוק על חבלי משיח) ו'גולש' משם להתבוננויות נפלאות של הכנה למתן תורה בעומק ובשלוחה: הראשונה והטריה שבהן מסבירה על הנחת השבתית שה' רוצה שנקבל ונקיים בה את התורה; הבאה אחריה עוסקת בקבלת התורה בשמחה ובפנימיות, עם דגש על "קנין תורה" בפנימיות הנפש; והשלישית מלמדת על יסוד ההתכללות – היסוד השומר מקיצוניות שלילית ומאפשר לעשות הכל מתוך התכללות וישוב הדעת. שנזכה לקבל תורה בשמחה ובפנימיות ובאמצעותה "לתקן עולם במלכות ש-די".

מעוניין להפיץ את עלון נפלאות במקום מגוריך?

שלח דוא"ל ל: itiel@pnimi.org.il או התקשר 052-4295164

רוצה להצטרף לתפוצת המייל שלנו ולקבל את כל ההודעות והשיעורים?

שלח דוא"ל: itiel@pnimi.org.il

רוצה לשמוע את שיעורי וניגוני הרב? התקשר לפנימי-פון:

079-9211452 או 02-5434297 – המספר פתוח לניידים כשרים

ג	ל	ע	י	נ
ו	א	ב	י	ש
נ	פ	ל	א	ו
ת	ת	ו	ר	ת